

tuin Magazine

wat je zelf tuint is top hier

Jaargang 95 • Nr. 12 • December 2024



**5 GRATIS BOEKEN
te winnen**
Zakboek voor de Vijvertuin

pagina 30

P13 Kerstkrans

P20 Rietvoorn, een ideale vis voor de tuinvijver

P27 Wilde planten: volop kleur en leven in je tuin

COLOFON

Ledenblad

uitgegeven door TUINHIER VZW

Versijnt maandelijks,

behalve in januari

Voorzitter Jan Desimpelaere

Hoe abonneren?

U kunt zich abonneren door € 29 te storten op rekening BE67 7765 9138 8687. U ontvangt nog de resterende nummers van 2024, plus alle nummers van de volgende jaargang 2025. Vermeld steeds uw naam en volledig adres in de mededeling. Voor internationale abonnementen € 35.



De provinciaal verantwoordelijken

Antwerpen

May Leysen – 0495 64 11 99
prov.secr.Th.Antwerpen@gmail.com
Rijn 17, 2440 Geel

Limburg

Maurice Schreurs – 0486 66 52 49
maurice.schreurs@telenet.be
Meeuwerbaan 99, 3990 Peer

Oost-Vlaanderen

Erik Schauwvlieghe – 0473 45 92 24
oostvlaanderen@tuinhier.be
Mellesteenweg 116, 9230 Wetteren

Vlaams-Brabant

Gilbert Verspecht – 053 66 39 55
vlaamsbrabant@tuinhier.be
Populierenlaan 14, 1790 Affligem

West-Vlaanderen

David Ghesquière – 0479 85 69 18
westvlaanderen@tuinhier.be
Sint-Rembertlaan 18, 8820 Torhout

Hoofredacteur

Jo De Weirt - 0478 48 66 05 - maandblad@tuinhier.be

Publiciteit

Voor het plaatsen van publiciteit of de tarieven, contacteer: Yapado, Fabienne Van Moerkercke
092 10 46 24 – 0497 06 32 20
fabienne.vanmoerkercke@yapado.com

Adresverandering

Bij adreswijziging uw provinciale verantwoordelijke (onafhankelijk lid) of uw plaatselijke verantwoordelijke (afdelingsleden) verwittigen. Deel uw oud en nieuw adres mee en de datum van de wijziging.

Klachten

Bij klachten over het niet of niet tijdig ontvangen van uw ledenblad contacteer eerst uw postbode of het postkantoor. Indien dit zonder gevolg blijft, **contacteer uw provinciaal verantwoordelijke**.

Vormgeving

Kixx-concept.be, Loppem

Druk en afwerking:

Drukkerij die Keure, Brugge

De redactie behoudt zich het recht om artikels te weigeren of ze in overleg met de steller te wijzigen. Elke auteur blijft persoonlijk verantwoordelijk voor de door hem gestelde artikels. Voor de advertenties zijn de inzenders verantwoordelijk. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, gereproduceerd of vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

U kunt ons vinden op: www.tuinhier.be

[facebook.com/tuinhier](https://www.facebook.com/tuinhier) (deel onze pagina)

Een woordje bij de cover

HOEDJE VAN PAPIER

De cirkel is rond, zo ook is 2024 bijna rond. Er is een einde en ook weer niet. 2025 komt er al aan. We gaan door, daar is weer de adventskrans. Als cirkel wijst een krans op continuïteit, de kring is gesloten.

Advenir = aankomen, gebeuren. Al meer dan '2 000 jaar, sinds het ontstaan van het christendom, wordt de komst van de Verlosser gevierd op 25 december. Een blijde, heuglijke gebeurtenis; elke geboorte hoort trouwens een feest te zijn! Bij een feest horen bloemen in een nooit eindigend verhaal: de krans! Zie ook de **rozenkrans**. Een rouwkrans verwijst naar dankbaarheid en naar een nieuw leven over de dood heen.

Essentieel bij een krans is dat deze is gemaakt met plantaardig materiaal. We zien de laurierkrans als teken van overwinning met de bladeren van de immer groene, edele laurier. Spreken we niet van een gelauwerde persoon als feestneus! Met Kerstmis kan het ook met conifeer of maretak. Een strik, droogbloemen, vruchtjes en andere attributen geven de krans extra kleur en cachet.

Komt de krans op het hoofd, dan spreken we van een kroon. Hier bestaat de link kruin-kroon. Een kroon hoeft niet meer uit plantendelen te bestaan. De doornenkroon was alvast geen feestobject, integendeel. Het was tegelijk een (konings)kroon en een krans. Zo zien we weer dat de grens tussen vreugde en verdriet zeer smal is.

Op een kinderverjaardagsfeest hoort een kroontje, meestal van papier. Een hoedje is te hoog gegrepen. Een kinderhand is gauw gevuld en de jaren gaan zo snel. Vlug een kleurrijk kroontje tot groot jolijt...en blazen! Een foto als happy souvenir.

2024 eindigt. Hebben we dit jaar zelf een krans of kroontje verdiend, gekregen of gegeven? Als je mij een pluim geeft, kan ik vliegen. We staan voor Sinterklaas, de winterzonnwende, Kerstmis, Nieuwjaar. Sluit de **familie- en vriendenkring** en deel figuurlijke kroontjes uit. Omarm elkaar voor een warm einde en een beloftevol nieuw begin.

Luc Deboosere

INHOUD

Woord vooraf	3
Nieuwjaarsboodschap	4
Nieuws van het Internationaal Verbond	5
De groentetuin in december	6
De siertuin in december	8
De fruittuin in december	10
Nieuws uit de afdelingen	12
Kerstkrans	13
A Touch of Red	14
Het verhaal van dahliaveredelaar Jozef Weyts	15
Kinderhoekje	16
Gesprek met Lei Luyten, secretaris van de bloeiende afdeling Bocholt	18
Rietvoorn, een ideale vis voor de tuinvijver	20
Tuinbeleving - De tafel gedekt	22
<i>Choisya Ternata</i> (Oranjesbloesem)	24
Een serre op terras of balkon, het kan!	25
Wilde planten: volop kleur en leven in je tuin	27
Het robuustetomatenproject	28
Verklarende lijst - Vaktermen	29
Zakboek voor de vijvertuin	30
Boekbesprekingen	30
Wedstrijdvraag	31

Beste Tuinhier vrienden en -vriendinnen,

Dit is alweer het laatste nummer van Tuinhiermagazine van dit jaar. We mogen straks 2024 terug opbergen en uitkijken naar een boeiend en nieuw jaar, waarin we zullen blijven sleutelen aan de goeie werking van onze vereniging.

Het wordt een jaar met nieuwe uitdagingen. Ik denk onder ander aan Carine, onze administratieve medewerkster, die in mei 2025 met pensioen gaat en dus vervangen moet worden. De zoektocht naar een even gedreven iemand was niet eenvoudig, maar we hebben iemand gevonden. Je hoort hierover later meer.

Ook het lanceren van ons Tuinhiermagazine op de digitale snelweg staat op de rails. Voor degenen die zich hiervoor hebben ingeschreven, volgt in het januari-/februari-nummer tekst en uitleg hoe dit praktisch zal verlopen. Dit winternummer ontvangen jullie nog op papier, samen met een aantal andere items.

Ik kijk met veel plezier nog even terug op het afgelopen jaar. Binnen ons gezin was de geboorte van onze kleindochter Juline ongetwijfeld het hoogtepunt. Dat kleine mensje dat heel nieuwsgierig en met grote ogen de wereld rondom zich in zich opneemt en volop ontdekt.

Binnen Tuinhier denk ik met veel plezier terug aan de vele ontmoetingen tijdens verscheidene activiteiten van heel wat afdelingen. Onze b(L)oeiende Tuinhierdag was een prachtige gelegenheid om in verschillende provincies de creativiteit van Tuinhierders te mogen bewonderen. Heel veel dank aan alle afdelingen die zich ongelofelijk inspinnen om het jullie naar wens te maken. Mijn Tuinhierpetje hiervoor af!

Over het afschaffen van de subsidies voor het geven van voordrachten ben ik dan een heel stuk minder enthousiast. Dit was een domper op de feestvreugde en het maakt het voor de plaatselijke afdelingen niet makkelijker. De overheid werkt op dat vlak niet echt mee voor verenigingen die zich belangeloos inzetten voor de gemeenschap. Toch laten we de moed niet zakken en blijven er samen met de provinciale verbonden volop voor gaan.

Ik wil jullie, leden, dan ook welgemeend danken om lid te blijven van onze Tuinhiervereniging. Het is mijn grootste wens dat we na de moeilijke coronajaren in 2025 eenzelfde aantal leden mogen verwelkomen. Het is misschien wishfull thinking maar als we met z'n allen onze schouders onder onze werking blijven zetten, moet dit wellicht wel mogelijk zijn.

Blijf onze vereniging onder de aandacht brengen bij burens, vrienden, kinderen of andere familieleden. Gebruik de geschenkbond die je in dit nummer vindt als cadeau voor onder de kerstboom. Een cadeau waaraan de ontvanger een jaarlang plezier zal beleven. Ja, er kan gerust nog wat volk aanschuiven aan onze Tuinhier tafel.

Straks is het ook weer tijd om aan te schuiven aan de kerst- of ouderjaarstafel. Ik wens jullie uit de grond van mijn hart een goeie gezondheid toe. Laten we, ondanks de onvoorspelbaarheid van het weer, blijven genieten van alles wat groeit en bloeit in onze tuin en elkaar blijven ontmoeten op allerlei activiteiten en Tuinhiergebeurtenissen.

Ik wens jullie een voorspoedig en vruchtbaar nieuw jaar toe met veel Tuinhiergenot. Geniet van de sfeervolle kerstdagen met familie en vrienden en ik zie jullie volgend jaar graag terug.

Met klingelende Jingle Bells en warme eindejaarsgroeten!

Landelijk voorzitter Tuinhier vzw

Jan Desimpelaere



Nieuws van het **Internationaal Verbond**

Beste tuinvrienden en -vriendinnen,

Terwijl ik deze tekst aan het schrijven ben, verbaas ik er mij over dat dit jaar zo snel voorbij gegaan is. Het was een jaar van intens werken zowel in de tuin als op beroepsvlak en nu het tuinseizoen langzaam op zijn einde loopt en er een kalme periode aanbreekt, zou ik u een kort overzicht willen brengen van wat er binnen onze internationale familie van volkstuinen is gebeurd.

Er waren in 2024 twee vergaderingen met al de leden van de Internationale Federatie. In maart kwamen de afgevaardigden naar Luxemburg voor de statutaire algemene vergadering. Naast de noodzakelijke beslissingen werd er veel aandacht besteed aan het uitwisselen van ervaringen. Het is steeds aangenaam om te zien met welk elan en met welke ingesteldheid de deelnemers hun ervaringen delen en de ideeën van anderen overnemen.

En in augustus nam de internationale familie van volkstuinen deel aan het congres in Berlijn, georganiseerd door het Duits Verbond van Volkstuinen.

Het thema 'De volkstuinen in Europa: groen voor allen' verwoordde de tijdgeest en de uitmuntende technische uiteenzettingen gaven de deelnemers vele kostbare ideeën over de manier waarop we het hoofd kunnen bieden aan de menigvuldige uitdagingen die ons te wachten staan.

Maar het is ook eens te meer gebleken hoe fantastisch onze volkstuinen wel zijn.

- De volkstuinen zijn plaatsen van diversiteit want de ecologische exploitatie van onze tuinen zonder pesticiden en op een duurzame manier biedt ook een veilig leefgebied voor onze dieren en planten, die steeds zeldzamer worden in de steden.
- De volkstuinen zijn klimatologische oases die een onmiskenbare bijdrage leveren in het bijzonder tijdens periodes van extreme gebeurtenissen zoals de hitte of de hevige regenbuien. Door ofwel de steden af te koelen dank zij de aanplantingen of door het water op te vangen dank zij een niet-waterdichte grond.
- De volkstuinen zijn gezellige plaatsen waar men zorg draagt voor elkaar, waar men iedereen helpt en waar men samen aan de realisatie van ideeën werkt.

Dit alles en nog veel meer typeert onze volkstuinen en hun verenigingen. Wij mogen er terecht fier op zijn. Maar we mogen niet op onze lauweren rusten; het is onze plicht om de nationale en internationale verantwoordelijken voortdurend

te herinneren aan het belang van de impact van volkstuinen op het leefmilieu, het klimaat en de maatschappij.

Als één stem, die meer dan twee miljoen families van volkstuinders vertegenwoordigt, moeten wij ons laten horen bij de politieke mandatarissen in de verschillende landen en vanzelfsprekend ook op Europees niveau. Samen kunnen we zoveel meer bereiken, samen geven we aan de verenigde tuinders een sterke stem die moeilijk niet gehoord kan worden, samen zullen we blijven verder werken opdat de volkstuinen positief in beeld blijven.

Om te eindigen veroorloof ik mij u en al uw naasten een zellige kerst te wensen en alle mogelijke liefde en gezondheid voor het nieuwe jaar 2025



Sylvia Wohatschek

Secretaris-generaal
Internationaal Verbond van Volkstuinen

Even mijmeren op het einde van het jaar...

December is toch wel een bijzondere maand, waarin de dagen korter worden en de natuur zich voorbereidt op de winter. Voor ons, Tuinhierders, is het een tijd van even achterom kijken en plannen te maken voor het komende jaar. Terwijl we volop voorbereidingen treffen voor de komende feestelijkheden en de magie van de feestdagen, is het ook een mooi moment om even stil te staan bij onze tuin en wat we in het afgelopen jaar hebben bereikt.

In december is de tuin vaak een stille, maar niet minder mooie plek. De meeste planten zijn in ruststand, andere hebben zich teruggetrokken in de grond. Bomen en heesters lieten hun kleurrijke bladeren vallen, maar hun silhouetten en takstructuren komen nu volop tot hun recht.

Dit is een ideaal moment om te genieten van de schoonheid van de winterse tuin. Het kan ook inspirerend zijn om te zien hoe de natuur zich voorbereidt op de lente. Er zijn nog steeds enkele winterbloemen die kleur toevoegen in deze donkere periode, zoals de Helleborus of de winterheide, de *Cornussen* brengen met hun gekleurde takken nog net dat extra tintje in het winterse grijs.

Nu het einde van het jaar nadert, is het ook tijd om nieuwe tuinplannen te maken. Wat heeft goed gewerkt en wat kunnen we verbeteren? Ook al was het voorjaar kletsnat, het drogere najaar maakte toch wel wat goed. Misschien heb je dit jaar nieuwe planten aangeplant die goed gedijden, of misschien zijn er gewassen die minder succesvol waren.

Het bijhouden van een tuindagboek of de opgedane kennis van voordrachten en de tips in het Tuinhiermagazine kunnen hierbij helpen. Noteer wat je hebt geleerd en welke veranderingen je wilt aanbrengen in het nieuwe jaar. Dit helpt niet alleen bij het creëren van een mooiere tuin, maar ook bij het ontwikkelen van je vaardigheden als tuinhierder.

Met de feestdagen voor de deur, is het ook een goed moment om na te denken over nieuwjaarswensen. Wat wens je voor je tuin in het komende jaar? Misschien hoop je op een betere oogst, gezondere planten, wil je experimenteren met nieuwe variëteiten van groenten en fruit, stroop je de mouwen op voor het heraanleggen van een nieuwe border of zelfs het creëren van een nieuwe tuinruimte. Het kan ook een tijd zijn om dromen te delen met vrienden en familie, en misschien samen nieuwe tuinprojecten te plannen.

Laten we de komst van het nieuwe jaar verwelkomen met frisse ideeën en optimisme. Denk aan de mogelijkheden die een nieuw tuinseizoen met zich meebrengt. Of je nu een ervaren tuinhierder bent of net begint, de wereld van het tuinieren biedt eindeloze kansen voor groei en creativiteit, zowel in onze tuin, ons balkon of volkstuinpark.

Laten we in december onze tuinen omarmen, de lessen van het afgelopen jaar waarderen, en vol enthousiasme vooruitkijken naar alles wat het nieuwe jaar ons zal brengen.

In naam van alle besturen, provinciale verbonden, het secretariaat, ...

Proost op een nieuw b(L)oeiend Tuinhierjaar 2025 !

Jan Desimpelaere

Landelijk voorzitter Tuinhier vzw





DE GROENTETUIN

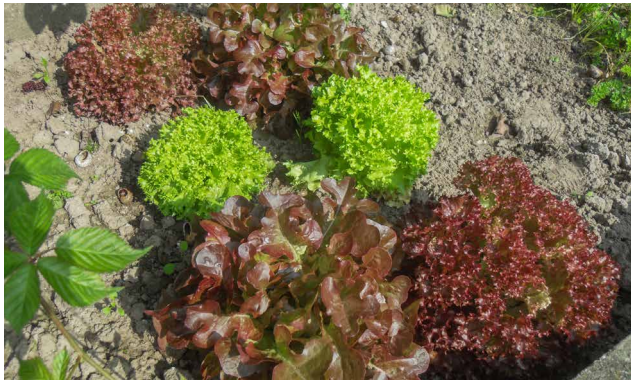
in december

Reculer pour mieux sauter

Om het eens in het Frans te zeggen. In onze taal: een stap achteruitzetten of een aanloop nemen om beter te kunnen springen. In de decembermaand uitrusten om in het voorjaar des te parater te staan.

Nu terugblikken om met meer inzicht vooruit te kijken. In (groente)tuintermen: de eigen notities van het voorbije (moes)tuinjaar ter hand nemen om een teeltschema voor 2025 op te maken, zowel voor de vollegrond buiten als voor de serre en koude bak.

Een onderschat leervoorbeeld is het afstemmen van de tuinproductie op de keukenbehoefte. Jaar na jaar te veel kropsla zaaien en opkweken, al is het om de twee weken, is niet echt een optie. Of het moest zijn dat de **hoenders** in de kippenren verderop evenzeer aan de slatafel aanschuiven. De keuken is trouwens vaak gediend met gekroesd naast gekropt blad en met gekleurd bovenop louter groen gewas, kwestie van een koude schotel te pimpen en meer cachet te geven. Koop af en toe in een tuincenter een setje mixed sla en mik zelf intussen op veertiendaagse zaai- en plantbeurten van klassieke (krop)sla.



Sla bekennt kleur.

Een tweede, zowaar uitdagender leerervaring is ongetwijfeld gewasbeschermingsgebonden. Waren de wortelen wormstekig en de kolen aangevreten door rupsen en slakken? Gooi het volgend jaar over een andere boeg en werk met vliesdoek.



Winterbloem- en spruitkolen (z)onder dak.

Op de foto zijn twee winteroverlevers te zien. Zowel de spruitkolen rechts als de winterbloemkolen links zijn in december hun overluifeling kwijt, maar de teelten ogen allebei zo goed als ongeschonden. We oogsten al volop spruitjes van onder naar boven en in april 2025 lachen ons in korte tijd meer dan twintig bloemkolen toe.

Bemerk: wat schreven we daarnet over de moestuin versus de keuken? Nog dit: houd de hele winter schimmelziekten op afstand door regelmatig de vergelende, rottende bladeren weg te nemen. Weet dat kolen telen niet voor de hand ligt. Meer daarover volgend jaar.

Après la pluie, le beau temps

Nog zo'n Franse uitdrukking: na regen komt zonneschijn. Na mislukking volgt succes. Het zopas beschreven koolvoorbeeld mag daar hopelijk vanaf het komende voorjaar een schoolvoorbeeld van worden.



Zwarte bonenluis

De zwarte bonenluis (*Aphis fabae*) op de illustratie is dikwijls een even grote bestrijdingsuitdaging. Het blad vol zwarte stipjes consumeren we wel niet, maar de aangetaste stengels en bloesems leiden tot kromme, onvolgroeide bonen die bovendien een meervoudige wasbeurt behoeven. De conclusie is snel gemaakt: ingrijpen geboden!

Aangezien we de tegenaanval niet chemisch willen inzetten, maken we het natuurlijke predatoren als lieveheersbeestjes en oorwormen zo comfortabel mogelijk. En er zijn inmiddels (honing)



Winterspit voor snelle waterafvoer.



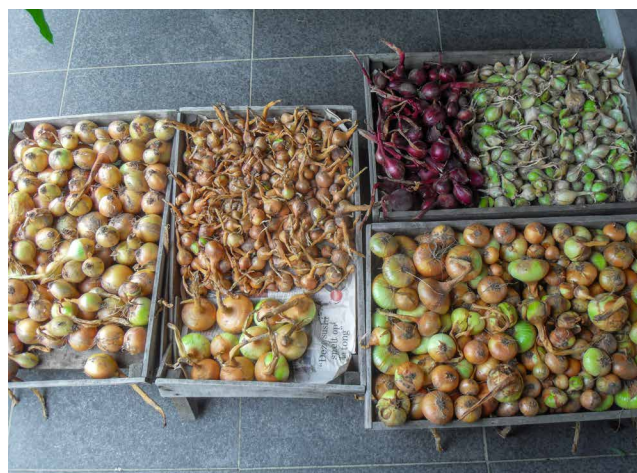
bijenvriendelijke, kant-en-klare, ecologische bestrijdingsmiddelen op de markt met direct resultaat. Een spuitbeurt zal minder omslachtig zijn dan insectengaas over het gewas aanbrengen.

Dat er na regen zonneschijn komt, valt niet enkel figuurlijk te interpreteren. De wintertuin kan er echt wel verzopen bij liggen. Bijgevolg pleiten we hier (andermaal) voor snelle waterafvoer. Bij een moestuin in 'ouderwetse' winterspit loopt de overtollige regen van het bovenbed naar de tussengeul en zinkt daar in de ondergrond. Snelle opdroging en opwarming van het talud in de lente laat een vroegere bodembewerking toe. Vermijd ook heen-en-weergeloopt over en dus dichtslempen van de percelen. Leg beter tijdelijk planken langs de te oogsten prei, schorseneren en witlofwortelen.

Le jardin d'hiver

Als dat geen mooi synoniem is voor *la serre* in het Frans en dus voor onze plantenkas. Momenteel veeleer kaal ogend en braakliggend, die serre. Winteroverlevers als peterselie blijven staan én oogstbaar. In de restruimte kunnen we witlof mét dekgrond kweken. We kunnen er knolselder, rapen, rode bieten en wortelen inkuilen en er prei indrijven. Wanneer het vriest, zullen we extra afdek materiaal, zoals bladeren, stro of **jutezakken**, moeten aanbrengen. Regelmatige controle op aantastingen en dierenkraak zijn een must.

Dat geldt evenzeer voor de aardappelbewaarplaats, meer bepaald een droge kelder of schuur. De uien en sjalotten stonden na te drogen onder de luifel, maar zijn naar een binnenbergplaats verhuisd. Ook die ondergaan af en toe een inspectiebeurt.



Uien en sjalotten op lattenkistjes de winter in.

Te veel vocht buiten, te weinig binnen? Aan dat eerste is, zo schreven we, een spitmouw te passen. Bij dat laatste moeten we eigenhandig ingrijpen, zeker om de overtollige (tomaten) zouten door te spoelen. Ooit werd bij hevige sneeuwval de serre vol geschept. Op vandaag geven we deze tip: blijf in de serre de hele winter lang elke week enkele gieters water geven. Bewaar met andere woorden het zomerritme van een kas vol gewassen.

Cresson

Witte waterkers prefereert immers koel, kalkrijk, stromend water als leefomgeving. Er zijn ongetwijfeld moestuinders onder ons die hun vijver met watervalstelsel voor de teelt (kunnen) gebruiken. Gele, middelste, moeras-, Oostenrijkse, slanke of

valse waterkers? Laat de 'wilde' soorten maar voor wat ze zijn, en kies voor "Waterkers" op het zaadzakje.

TEELT	
Waterkers (<i>Nasturtium officinale</i> alias <i>Rorippa nasturtium-aquaticum</i>) Eenjarig.	
WAAR?	WANNEER?
<ul style="list-style-type: none"> - zowat overal in de schaduwtuin, want weinig zonbehoevend, het liefst niet in rap verhardende kleigrond, - van immer (klets)natte bodem tot (de oever van) een ondiep vijverdeel, - ook in potten op balkon en vensterbank, weliswaar zonder kans op uitdroging, bijvoorbeeld op schotels met water 	<ul style="list-style-type: none"> - eigenlijk het hele jaar door te zaaien tot 6 °C en bijgevolg zonder echte (vries)kou, - (voor)zaaien / kiemen onder glas van november tot januari, - zaaien buiten bij voorkeur van februari tot april en in september-oktober voor oogst twee maanden later en met kleine, wit-gele bloempjes van mei tot september
	
HOE?	VERZORGING
<ul style="list-style-type: none"> - een halve centimeter diep zaaien ter plekke in humusrijke, vochthoudende bodem met veel organische stof, - verspenen is onhaalbaar wegens snelle kiemer die vlug volgroeit is (tot 25 cm hoog), - tot 300 plantjes per vierkante meter en 20 per lopende meter (5 x 7 cm) 	<ul style="list-style-type: none"> - vruchtwisseling: het geslacht <i>Nasturtium</i> valt onder de Brassicaceae (kruisbloemigen), - gedijt als bladgroente het best voor of na een vruchtgewas, - groeit volop als semiwaterplant mits helder en zuurstofrijk water, water en nog eens water, - extra stikstof (voor het zaaien) leidt naar krachtiger groei met meer blad, - net als tuinkers uitstekend als kiemgroente, - door de vochtige omgeving een prooi voor schimmels en slakken
	
OOGST	BEWARING
<ul style="list-style-type: none"> - vers als rauwkost op een broodje of voor salades en soep met een scherpere smaak dan tuinkers, - veel zaaien voor een langdurige(r) oogst, doorgaans van november tot juni 	<ul style="list-style-type: none"> - oogst in één keer of stelselmatig naar eigen behoefte tot de bloei, - luttele dagen fris, in plastic zak verpakt, eventueel gemengd met andere saladegroenten

Zo, met deze 77ste teeltsteekkaart binnen dit maandbladbestek sluiten we de (lange) reeks specifieke belichtingen van moesen kruidentuinteelten af. We grijpen 2025 aan om van februari tot december nog scherper te focussen op de groentetuinwerkzaamheden. Van aanaarden tot zaaien met foto's uit de eigen moestuin!

Wim Popelier

'Wind tegen is wind mee
als je de andere kant opgaat.'



DE SIERTUIN

in december

Bloeiende planten in de huiskamer

Deze maand halen wij bloeiende bollen en knollen in huis. Denk hierbij aan de hyacint, narcis 'Tête à tête', blauwe druifjes. Je kan ze naar hartenlust combineren met elkaar en aankleden in het thema 'Kerst'. Zorg ervoor dat ze niet gaan uitdrogen, want de verdamping in de huiskamer is hoger dan buiten.

We kunnen ze het best op een niet te warme plaats in huis zetten, wil je lang kunnen genieten van de bloei.



Verschillende bloeiende bolgewassen gecombineerd, klaar om een plaatsje in de huiskamer op te fleuren.

Na de bloei knip je voorzichtig de bloemstengel uit en laat je het loof (de bladeren) nog wat doorgroeien. Op die manier sturen we nog essentiële voedingsstoffen naar de bol. Later kunnen wij dan de blauwe druifjes en narcissen buiten uitplanten in de siertuin. Bij hyacinten lukt dit meestal niet. Deze bollen zijn vooraf geprepareerd (ondergaan een kunstmatige koude periode) om in bloei te komen. Na uitplanten in de vollegrond zal je vaak teleurgesteld zijn van de bloei het volgende jaar.

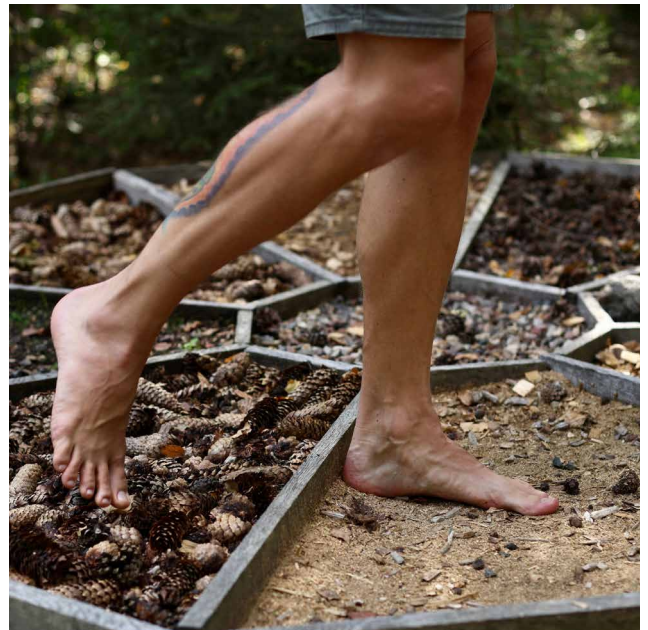


Een Amaryllis als tafeldecoratie tijdens de feestdagen.

In deze periode mogen we ook de pracht van de *Amaryllis* niet vergeten. Deze bloeiende bol kan je feesttafel mooi decoreren. Koop je zelf een bol aan, plant die tot de helft op in een ruime pot. Zo voorzie je een ruime gietrand. Na een zes tot acht weken verschijnt de bloem. Pas later komen de bladeren uit de bol tevoorschijn. Na de bloei knip je de bloemstengel uit en geef je de bol nog wat water. Daarna laat je de bladeren afsterven en kan je de bol bewaren om in het najaar opnieuw op te planten.

Tegenwoordig kan je geforceerde bollen aankopen waarbij de bol verpakt is en de bloem klaar zit om te bloeien. Je hoeft hier enkel de bol het nodige water te geven. Deze bollen zijn bedekt met een dun waslaagje om niet uit te drogen.

Aanleg blotevoetenpad



Op een kleine oppervlakte slaag je er toch in verschillende zintuigelijke waarnemingen te verwerken.

Kan je nu in je tuin een stukje reserveren om een blotevoetenpad aan te leggen? Een uitdaging voor de kinderen of kleinkinderen. Spanning en beleving gegarandeerd. Volgens de plaats die je kan voorzien wissel je vlakke stukken af met hellingen, brugjes, waterpartijtjes, Zo zet je al de zintuigen en je beide voeten in om prikkels waar te nemen.

Als ondergrond wissel je hout, steentjes, boomsnippers, gras, tuinaarde en water af. Koud en warm, vochtig en droog stimuleren de wisselende prikkels en zorgen voor een namiddag natuur. Je kan ook de klimtoren en schommel integreren in het blotevoetenpad. Creatief zijn is hier de boodschap! Aan de slag dan maar...!



Snoeiwerkzaamheden

Wanneer het niet vriest in december, kunnen wij onze heesters en bomen snoeien. Bij voorjaarsbloeiers wachten wij met snoeien. De bloemknoppen zitten stilaan klaar. Snoeien betekent dat we de bloem wegknippen. Bij onze blauwereggen of *Wisteria* snoeien we enkele groeiachtige takken terug tot op drie knoppen. Knotwilgen of *Salix* kunnen wij nu knotten. Misschien kun je deze snoei spreiden over twee jaar en dit jaar wat grotere takken wegsnoeien. Volgend jaar schieten nieuwe scheuten uit. Deze blijven dan staan en zorgen ook voor wat schaduw.



Gebruik het snoeihout van je wilgen om een houtwal aan te leggen.

De berk kan ook gesnoeid worden. Stellen we dit uit tot in januari, dan kan de sapstroom weer op gang komen en zal dit ertoe leiden dat de berk zal bloeden. Is de vorm van je esdoorn of *Acer* uit balans, dan kan je die nu snoeien.

Bladverliezende grassen knip je het best terug in het vroege voorjaar. Zo bescherm je de kroon van de plant tegen vorst en overvloedige regen. Bij de kornoelje of *Cornus* geniet je nu volop van de mooie kleur van de takken. Snoei ook hier deze takken weg in de late lente.

Aandacht voor je terrasplanten

Zorg er tijdens deze periode voor dat de potkluit van je terrasplanten niet gaat uitdrogen. Een minimale watergift is ook hier noodzakelijk. Geef in de voormiddag wat water, zo kan de plant voldoende vocht opnemen. Wordt er een vorstperiode aangekondigd, dan kan je extra bescherming rond de pot of over de gehele plant aanbrenge. Verwijder deze extra bescherming na de vorstperiode.

Zorg voor je kerstboom

Velen onder ons kopen een echte kerstboom aan. Je kan hier kiezen uit een boom met wortelkluit of een afgezaagd exemplaar. Het spreekt voor zich dat het afgezaagde exemplaar niet in de tuin kan aangeplant worden. De *Abies nordmanniana*, met zijn blauwe naalden, is duurder in aankoop. Deze kerstbomen groeien niet zo snel en verliezen minder snel hun naalden. Tijdens de huiskamerperiode gieten we regelmatig wat water op de potkluit. Zorg dat deze kluit niet helemaal uitdroogt, anders wordt het moeilijker de plant in de tuin verder te laten groeien. Na de kersttijd kan je de kerstboom met kluit in de tuin uitplanten. Doe dit niet bij vorst of een aankomende vorstperiode.



De kerstboom in een stevig kuip, klaar om te schitteren tijdens de feestdagen in de huiskamer.

Onderhoudsbeurt tuingerief

Nu is het ideale moment om de grasmaaier onder handen te nemen. Restanten van gras verwijderen we grondig. Eventueel verversen we de olie en kijken we de bougie na. Een slijpbeurt voor het mes zal ook wenselijk zijn. Zo is onze maaier meteen klaar om er in het voorjaar terug in te vliegen.

Bijlslijpen van onze hak en/of spade kan nodig zijn. Andere gereedschappen kunnen wij nu grondig afkuisen of afschuren. Daarna gaan we alles insmeren en op een droge plaats bewaren. Versleten tuingereedschap kunnen wij nu vervangen. Plaats ook de tuinslang binnen, zo voorkomen we kapotvriezen.

Zorg voor onze composthoop

In het najaar werd veel organisch materiaal op de composthoop gegooid. Om de vertering te bevorderen is een goede beluchting nodig. Een goede beluchting bekomen we door de compost te keren. Als gevolg hiervan zal het compostingsproces versneld worden. Zo kunnen wij onze borders in het voorjaar voorzien van goed verteerde compost. Een goed opgezette composthoop zal geen geurhinder veroorzaken. De aerobe bacteriën zorgen hiervoor. Stinkt onze composthoop, dan zijn deze aerobe bacteriën verdreven door anaerobe bacteriën. En deze zijn de oorzaak van de geurhinder. Dit is vaak het geval bij een te natte composthoop.

En wie het graag warm heeft tijdens de wintermaanden kan nu brandhout klieven, verzamelen en stapelen. Zo wordt de voorraad terug aangevuld om op winteravonden gezellig rond het houtvuur te zitten of buiten rond een vuurkorf een winters aperitief te drinken met vrienden.

Nik Vanden Berghe

'Een herinnering die je later wil hebben moet je nu maken.'





DE FRUITTUIN

in december

In deze cadeautjesmaand is het leuk om rond te struinen in catalogi en webshops. Een vaak terugkerende vraag als het over rassenkeuze gaat is: welke bestuiver heb ik nodig? Want inderdaad: geen fruit zonder bestuiving. Dat kan zelf- of kruisbestuiving zijn.

Zelfbestuiving

Sommige fruitgewassen kunnen zichzelf bestuiven. Dan denken we meteen aan perzik, abrikoos, mispel, rode bessen, ... Soms wordt ook beweerd dat sommige rassen van kruisbestuivers zoals appel, (kwee)peer, kiwi, ... zichzelf kunnen bestuiven. Dat fenomeen komt echter minder voor dan in catalogi beweerd wordt, tenminste als je veel fruit wil plukken.

Kruisbestuiving is de regel in de fruitwereld. Ook al zet een fruitstruik of -boom vrucht als hij alleen staat, toch zal er meestal meer fruit zijn en zal het fruit groter en beter gevormd zijn als er meerdere rassen aanwezig zijn.

Heel vaak wordt er gegeneraliseerd per fruitsoort. Onderstaande voorbeelden laten zien dat er heel wat meer nuance nodig is.

Enkele weetjes

- Aardbeien zijn door de band zelfbestuivers. Let op: oudere rassen van aardbei kunnen een bestuiver nodig hebben. Ik denk bijvoorbeeld aan het ras 'Frau Mieke Schindler'.
- **Tweeslachtige kiwi's** zoals de populaire 'Jenny' kunnen vrucht zetten als ze alleen staan, maar meestal worden er dan maar enkele kiwi's per plant geproduceerd. Zet je er een mannelijke kiwi naast, dan zal de oogst uitbundig zijn.
- De druivenrassen die we hier telen zijn zelfbestuivend. Staat een druivelaar alleen, dan draagt die toch fruit. Er zijn altijd uitzonderingen. De vaak gebruikte druivenonderstam S04 is bijvoorbeeld een mannelijke druif.
- Ook vijgen kunnen we niet over één kam scheren. Ja, de rassen die we hier telen zoals 'Brown Turkey' hoeven niet bestoven te worden. Let op als je vijgen uit het zuiden meebrengt. De bekende 'Smyrna' vijg, de droogvijgen die je in de winkel vindt, 'Capri'- of 'San-Pedro'-types hebben wel bestuiving nodig. Let dus op bij de aankoop van je boom als je vruchten wil.



De rassen van moerbeï, geselecteerd voor fruitproductie, zijn tweeslachtig. Je hoeft maar één boom te planten. Moerbeïen die geplant worden voor de sier zijn vaak éénslachtig. De bomen zijn of vrouwelijk of mannelijk. Dit wordt gedaan om vruchtvorming te vermijden.

Kruisbestuiving en bestuiverstabellen

Ok, kruisbestuiving is de regel. Maar wat past samen? Wie bestuift wie? Om dat overzichtelijk voor te stellen zijn er door diverse organisaties en kwekerijen bestuivingstabellen ontwikkeld. Van ieder ras kan je zo aflezen door welke rassen het bestoven wordt. Op onderstaand voorbeeld zie je bijvoorbeeld dat de pruim Belle de Thuin bestoven kan worden door Prune de Prince, Rivers Early Prolific, Monarch, Reine Claude de Bayav en Queen Victoria.

Bestuivingstabel pruim

	Prune de Prince	Belle de Thuin	Rivers Early Prolific	Monarch	Reine Claude de Bayav	Queen Victoria	Reine-Claude d'Oullins
Prune de Prince	AF						
Belle de Thuin		X					
Rivers Early Prolific			AF				
Monarch				AF			
Reine Claude de Bayav					AF		
Queen Victoria						AF	
Reine-Claude d'Oullins							AF

AF= autofertiel, zelfbestuivend

X = kan zichzelf niet bestuiven

bron: Certifruit, geknipt!

Bij ons wordt er vooral met tabellen gewerkt, in Engelstalige landen met lijstjes gebaseerd op 'bloeiperiode'. Appelrassen worden bijvoorbeeld ingedeeld in 6 types, bloeiend van zeer vroeg tot heel laat. Het idee achter dit systeem is dat het er op neerkomt dat twee rassen tegelijk moeten bloeien en het dan wel in orde komt met de bestuiving. Dit is een overzichtelijker systeem maar het ontwijkt uitzonderingen.



Voor een rijke oogst is er in het voorjaar een goede bestuiving nodig!

Bij sommige gewassen is de bestuiving zeer specifiek. Dan denk ik spontaan aan kers. Kersen hebben een sterk mecha-

nisme ontwikkeld om zichzelf niet te kunnen bestuiven. Als eigen pollen of pollen met een gelijkaardig genetisch patroon op de stamper terechtkomen kan er geen kieming optreden. Als je kersen plant, kijk dan zeker goed na of er een match is. Wil je zelf nog wat dieper inzoomen op dit onderwerp, dan helpt de zoekterm *S-allelen* zoete kers je al flink verder.

Vergeet ook de bestuiving van walnoten niet als je een boom aanplant. De vaak voorkomende rassen 'Buccaneer' en 'Broadview' zijn zelfbestuivend. Het gros van de rassen heeft een bestuiver nodig die gelijktijdig bloeit. Bestuivingsinfo voor walnoot is jammer genoeg moeilijk te vinden.

Diploïd en triploïd

In een bestuivingstabel wordt rekening gehouden met de (in)compatibiliteit van rassen. Maar ook met de kwaliteit van het stuifmeel. Bij (vooral) appel en peer spreken we over diploïde en triploïde rassen.

De eerste hebben zeer goed stuifmeel dat perfect kiemt als het landt op de stamper, het vrouwelijke deel van de bloem.

Triploïde rassen hebben stuifmeel met een zeer laag kiemgetal. Daarom kunnen we ze niet inzetten als bestuiver.

Denk bij appel aan rassen zoals 'Schone van Boskoop' en 'Jonagold'. Dit zijn de rassen waarbij we trouwens de lange snoei toepassen. De kiemkracht van het stuifmeel mag wel laag zijn, de groei-kracht van de bomen is hoog en dat heeft een effect op hoe we gaan snoeien (zie verder).

Lange snoei versus korte snoei

Stilaan denken we ook aan snoeien. Als je op zoek gaat naar info, vind je soms in boeken termen zoals lange en korte snoei. Maar...waar staat dit voor? Eigenlijk gaat het over de manier waarop we takken gaan inkorten en vervangen.

- Lange snoei: een afgedragen of niet-gewenste tak wordt weggenomen tot op de stomp of tot op een zijtak die als vervanger kan dienen. Bij appel en peer wordt lange snoei toegepast bij rassen met een hoge groei-kracht, vooral triploïde rassen dus. Deze rassen hebben dikke vruchten.
- Korte snoei: takken kunnen ingeknipt worden in de bloembotten. Het overgrote deel van onze appelrassen zijn diploïd en hebben de neiging om te veel vrucht te dragen waardoor de maat achter blijft. Door de top van de tak in te knippen tot in het bloembot nemen we bloemen en dus ook vruchten weg, waardoor enerzijds de resterende vruchten groter zullen zijn en anderzijds de takken minder gaan doorhangen.

Ook bij andere gewassen zoals bijvoorbeeld rode bes wordt er soms gesproken over lange en korte snoei en komt het opnieuw neer op takken terugknippen of niet.

Bij appel en peer liggen er slapende ogen aan de basis van de tak. Die worden geactiveerd als je een tak op korte stomp terugzet. Pruim en kers hebben die ogen niet en daar snoeien we op een langere stomp met zichtbare knoppen aan de basis. Let wel: pruim en kers mag je niet snoeien op dit moment, wel in de lente of zomer.



Wat je nog kan uitvoeren deze maand?

Entmateriaal verzamelen: als de bomen helemaal in rust zijn, kan je mooie, éénjarige twijgen snijden. Voorzie alles van een degelijk etiket en bewaar het entmateriaal op een koele plaats (de koelkast bijvoorbeeld) tot het moment van enten. Zorg ervoor dat de enten niet kunnen uitdrogen. Zelf steken we de twijgen in een plastic zak die we eens per maand uit de koeling halen om te controleren of ze niet te zeer uitdrogen.

Winterstek nemen van rode, zwarte, witte kruisbes kan perfect op dit moment. Deze gewassen wortelen makkelijk. Als je niet meteen stekt, kan je het hout, voorzien van etiket met rasnaam, inkuilen.

Uitbuigen: idealiter doen we dit in een ander seizoen. Maar in de winter hebben we gewoon meer tijd en is het blad van de bomen. Vooral bij jonge bomen helpt uitbuigen om te steile (gestel)takken in de juiste hoek te zetten. Werk met lussen zodat je bindmateriaal niet ingroeit. Let er ook op dat je nooit verder dan 90° afbuigt.

Snoeimateriaal onderhouden: vlijmscherp en geolied, zo moet een snoeischaar zijn. Breng je materiaal in topconditie voor je aan de wintersnoei begint. Snoeischaaren slijpen kan op verschillende manieren. Zelf zijn we heel tevreden over een slijpsteentje van Felco. Slijpen doe je door het steentje over het mes te bewegen. De hoek is automatisch correct. Zeer handig! Misschien nog iets voor onder de kerstboom?



Dit slijpsteentje (Felco 905) is handig in gebruik in het veld. Heb je een snoeivlak dat niet gaaf is of rafelende bast op je snoeiwonden, dan is slijpen aangewezen.

Prettige feesten!

Alexander Kerbusch

Nieuws

PROVINCIE OOST-VLAANDEREN TUINHIER NIEUWERKEN-WAAS

Viering 100-jarig bestaan

Tuinhier Nieuwkerken-Waas blaast dit jaar 100 kaarsjes uit. Ter ere van deze verjaardag kleurt hun werkingsjaar 2024 extra feestelijk. Op zaterdag 21 september werd deze Wase afdeling gehuldigd op het stadhuis van Sint-Niklaas. In het bijzijn van burgemeester en schepenen werd het officiële eeuwfeestbord overhandigd aan de voorzitter. Erevoorzitter Etienne Scheers en bestuurslid Roger Rombaut werden gehuldigd voor hun jarenlange inzet voor de vereniging.

Er werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om ook de winnaars van de zonnebloemwedstrijd bekend te maken. De plechtigheden werden afgesloten met een zeer geslaagde receptie waarbij leden, bestuursleden en voorzitters konden toosten op een mooi jubileumjaar.

Eerder dit jaar werd met dia's en foto's al een boeiende terugblik gegeven op 100 jaar Tuinhier Nieuwkerken-Waas. Oude beelden van vervlogen momenten en bijzondere gebeurtenissen werden van onder het stof gehaald. Aan het einde van de avond werd er voor alle aanwezigen een feestelijke taart aangesneden.

Traditiegetrouw biedt Tuinhier Nieuwkerken-Waas ieder jaar aan zijn leden ook een gevarieerd programma aan met interessante workshops, inspirerende voordrachten, een jaarlijkse fietstocht en busreis,...



V.l.n.r: Edwin Peersmans (bestuurslid), Hugo Van den Hende (winnaar zonnebloemwedstrijd), Marc Van Vlierberghe (bestuurslid - winnaar zonnebloemwedstrijd), Etienne Scheers (erevoorzitter), Walter Seghers (bestuurslid), Sarah Meersschant (voorzitter), Roger Rombaut (bestuurslid), Marijke Dierickx (bestuurslid). De bestuursleden Paul De Wolf en Rita Delafonteyne ontbreken op de foto.

In Memoriam

Wij delen in de rouw om De heer **José Bultynck** (70 jaar), 20 jaar bestuurslid bij de TUINHIER Gullegem

TUINHIER GONTRODE-MELLE

Viering 85-jarig bestaan

De Tuinierafdeling Gontrode-Melle vierde op zondag 6 oktober 2024 haar 85-jarig bestaan. Het werd een feestelijke viering met 42 aanwezigen.

Deze groeiende, groene vereniging telt momenteel 120 leden. Jaarlijks terugkerende activiteiten zijn een hutsepotfestijn, een praktische snoeiles, drie voordrachten, een tuinkeuring en een plantenruil.



Foto van de bestuursleden.
V.l.n.r: Dirk Ravier (penningmeester), Karel Cogghe (secretaris), Guy De Kinder (voorzitter) en Antoine de Ghouy.



OC Nieuwenhove - Kerkhofstraat 30 - 8790 Waregem

Twee zalen vol met hobbystanden, creativiteit, kerstcadeautjes, sfeer en gezelligheid.

Doorlopend open van 10u tot 18u met demo's, workshops, kinderanimatie en nog veel meer...

Op zondagmiddag: winterbbq a volonté met optreden van de Little Dixieband
Prijs: leden Tuinhier: 22€ Niet-leden: 25€ Kinderen <10 jaar: 10€
Inschrijven voor bbq op zondagmiddag, ten laatste tegen 2 december
via inschrijvingen@tuinhierwaregem.be

Tuinhier Waregem VZW - Vandewoestijnelaan 5/21 - 8790 Waregem - GSM: +32 478 34 51 01 - RPR BE 0439 336 655 - BE27 0680 4702 5373
secretariaat@tuinhierwaregem.be - www.tuinhierwaregem.be

Kerstkrans

In deze decembermaand gaan we in 'Creatief met BLOEMEN' voor een hangende kerstkrans. We werken in de traditionele kleuren groen en rood en met verschillende soorten kerstgroen. Decoratief afwerken doen we met o.a. kerstballetjes, sierappeltjes en dennenappels.

Wat heb je nodig?

Strokrans (diameter 30 cm), Nobilistakken, *Cypres*, *Limonium*, *Panicum*, kleine kerstballen, sierappeltjes, dennenappels, cotton pods, snoeischaar, enkele krammen, wikkeldraad, tandenstokers, lijmpistool met lijmstick, schaar en lint.

Werkwijze

Neem de Nobilistakken en knip hiervan stukken van ongeveer 10 cm. Doe hetzelfde met de *Cypres* en leg de stukken per soort op tafel. De *Limonium* en *Panicum* knippen we in stukken die langer zijn dan onze Nobilis.

Maak de wikkeldraad vast aan een kram en prik deze in de strokrans. Neem nu enkele stukken Nobilis en leg deze op de krans. Werk van binnenuit naar de buitenkant van de krans toe en draai twee- tot driemaal met de wikkeldraad rond de strokrans over de Nobilis. Doe nu opnieuw hetzelfde en werk dakpansgewijs, dit wil zeggen dat je de Nobilis elkaar laat overlappen zodat er geen wikkeldraad te zien is.

Verwerk vervolgens de *Cypres* tussen de Nobilis. De *Limonium* en *Panicum* nemen we er sporadisch tussenin en laten deze er vrolijk uitspringen. Werk je hierbij met een kleurtje, dan bekom je meer contrast in het geheel van je krans. Werk de krans zo verder af. Eénmaal terug bij het startpunt gekomen, knip je de wikkeldraad af en maak je het uiteinde vast aan een kram die je in de strokrans duwt.

Neem de tandenstokers en prik deze in de sierappeltjes. Duw deze daarna in de strokrans.



Met ons lijmpistool kleven we vervolgens de kerstballetjes, dennenappels en cotton pods tussen het kerstgroen.

Bevestig een passend lint aan de krans met een mooie strik erbij en hang deze kerstkrans ten slotte op. Verwerk eventueel nog een lichtslinger in het geheel.

Tips

Houd rekening bij het kleven van de decoratie waar je het lint wenst te bevestigen rond de krans en kleef niets op deze plaats

Fleurige Tuinhiergroet,
Trui Debo



A Touch of Red

In Creatief met Bloemen gaan we ook voor een combinatie van de prachtige flamboyante, rode *Amaryllis* met *Ilex* takken. Een zeer geslaagde combinatie, wel ééntje waar je ruimte moet hebben om te plaatsen, en aldus een echte eyecatcher in je interieur!

Wat heb je nodig?

Een vaas, een krans van takken die net over de vaas past, gekleurde aluminiumdraad, kerstballen, *Amaryllis*, *Ilex* takken, *Asparagus plumosus* (sierasperge), kniptang, snoeischaar.

Werkwijze

Knip een lang stuk gekleurde aluminiumdraad af en leg deze kronkelend op de bodem van de vaas. Leg tussen de aluminiumdraad ook enkele kerstballen en vul de vaas daarna met water.

Neem de krans van takken en plaats deze over de bovenkant van de vaas. Neem je de krans te groot, dan zal deze niet blijven liggen op de vaas.

Knip de stengels van de verscheidene *Amaryllis* op gelijke lengte af en neem deze samen in een bundel, maar zorg ervoor dat de bloemen telkens naar de buitenzijde kijken. Zet de bloemen met de stengels op tafel en draai een stuk gekleurde aluminiumdraad rond de stengels zodat deze één geheel vormen en

op zich alleen kunnen blijven staan. Plaats de samengebonden *Amaryllis* nu in de vaas tussen de gekleurde aluminiumdraad en de kerstballen, wat wel enig geduld vraagt.

Neem nu de *Ilex* takken en knip ook deze allemaal op gelijke lengte af en schik ze daarna voorzichtig rond de *Amaryllis*.

Leg nu nog enkele kerstballen bovenin de vaas rond de stengels van de *Amaryllis* en de *Ilex* takken. Afwerken doen we met de *Asparagus plumosus* die we tussen de kerstballen en over de krans met takken schikken.

Zet het geheel nu op een in het oog springende plaats in je interieur. Complimentjes verzekerd!

Tips

De afgefallen rode besjes van de *Ilex* takken kan je nonchalant tussen de krans van takken strooien

Fleurige Tuinhiergroet,
Trui Debo

Het verhaal van dahliaveredelaar **Jozef Weyts**

Dahliakweker Jozef Weyts uit Zonhoven heeft een mooie demonstratietuin. Jozef teelt en veredelt al meer dan 40 jaar dahlia's en heeft een reeks van meer dan 50 Jowey-variëteiten ontwikkeld.

Het verhaal van Jozef

"In 1979 plantte ik mijn eerste dahlia's. We hadden net ons huis gekocht en van een oom kreeg ik wat knollen. Zulke dingen had ik nog nooit gezien. Hij zei dat ik ze moest planten en dat er bloemen uit zouden komen. En inderdaad, in de zomer waren er rode boldahlia's. In die tijd wist ik niets van dahlia's.

Na een paar jaar ging ik bij mijn zus op bezoek en zag ik dat haar buurvrouw dezelfde dahlia's had als wij, maar dan in het geel. Ik belde aan en vroeg de dame om in de herfst wat knollen te ruilen, zodat ik twee kleuren had. Aardig! In de volgende zomer waren we aan het fietsen en in een voortuin zag ik een paar oranje boldahlia's. Ik stopte, klopte op de deur en stelde opnieuw voor om wat knollen te ruilen. Nu had ik drie kleuren. Nog leuker! Later, toen ik (voor het eerst) op bezoek was in een tuincentrum, zag ik nog veel meer dahliasoorten. Ik heb ze allemaal gekocht. Nu had ik een kleine verzameling bal- en pompondahlia's. Ik was best trots op ze.

Op een dag las ik bij toeval in de krant dat er een dahliashow was in Bredene, aan de Belgische kust. Ik ben erheen gereden en op dat moment ging er een wereld voor me open. Ik probeerde contact op te nemen met de mensen die hun bloemen lieten zien en kon enkele soorten van hen kopen. Elk jaar bezocht ik die show opnieuw en kocht ik wat soorten van de exposanten. Dit gebeurde allemaal in de jaren tachtig.

In de jaren negentig begon ik wat zaden te nemen en probeerde ik wat nieuwe soorten te creëren. Ik begon ook deel te nemen aan de dahliawedstrijd in Bredene. Ik begon steeds meer te lezen over tuinieren en dahlia's. Mijn eerste creatie was een gele cactus. Ik noemde het Super Nova, een pasgeboren ster. Helaas bestond die naam al, dus besloot ik te doen wat veel kwekers doen: een voorvoegsel gebruiken. Omdat mijn naam **Jozef Weyts** is, heb ik de eerste letters van mijn twee namen genomen en het voorvoegsel Jowey gemaakt.

Op een gegeven moment besloot ik me te richten op baldahlia's en deed ik cactussen en decoratieve dahlia's weg. In die jaren ben ik begonnen met het creëren van variëteiten die het nu nog steeds goed doen, zoals Jowey Winnie.

Inmiddels had ik een computer en deed ik precies wat ik in die eerste jaren deed: ik klopte bij iemand aan, maar nu in de VS. Ik vroeg op de website van de ADS of iemand interesse had in het ruilen van knollen. Ik zou wat Europese variëteiten naar hen sturen, en zij zouden mij wat Amerikaanse variëteiten bezorgen.

Op een gegeven moment zag ik een webpagina van een Nederlandse dahliakweker. Ik nam contact met hem op en vroeg of hij geïnteresseerd was in de nieuwe soorten van mijn zaailingen. Elk jaar kwam hij terug om te kijken of ik iets had dat hij kon gebruiken. Soms bracht hij wat vrienden mee. Dit herhaalt zich tot op de dag van vandaag: verschillende Nederlandse telers komen hier kijken naar mijn zaailingen. Het is dankzij hen dat mijn bloemen de hele wereld rond zijn gegaan.



Ik heb ook goede contacten met verschillende dahliakwekers in Europa en de USA. Ondertussen heb ik deelgenomen aan shows in Engeland, Frankrijk en de USA. Ik doe het meestal niet zelf, maar lokale telers doen het voor mij.

Sinds 2013 stel ik mijn tuin elk jaar op twee zondagen open voor het publiek.

Bij het creëren van nieuwe soorten kijk ik niet alleen naar de bloem, maar ook naar de sterkte van de stengel, de stand en vorm van de bloem en het algehele uiterlijk van de struik. Men moet heel streng zijn bij het selecteren van zaailingen."

Wat zijn de grootste uitdagingen in de dahliaveredeling?

"De uitdaging is om de goede matches te vinden, de goede ouders. Elke kruising is een vraagteken. Als je twee witte dahlia's kruist, kun je er niet zeker van zijn dat je alleen maar witte dahlia's krijgt. Dezelfde opmerkingen krijg je met betrekking tot de vorm en andere eigenschappen. Als je de twee beste baldahlia's kruist, weet je niet zeker of je goede baldahlia's bekomt. Singles, decoratieve, en nog andere variaties kunnen verschijnen."

Hoe lang duurt het om een nieuw ras te kweken?

"Als je geluk hebt, heb je maar één seizoen nodig om een nieuwe bloem te kweken. Maar als je eenmaal een goede variëteit hebt, moet je deze enkele jaren kweken en observeren om te zien of ze consistent blijft. Produceert het goed stekken? Maakt het goede knollen? Is het gezond? Geeft het veel bloemen?"

Wat zijn de belangrijkste selectiecriteria?

"De tot nu toe genoemde punten zijn ook selectiecriteria. Maar belangrijker voor mij is de manier waarop de bloem is gebouwd. De positie van de bloem op de steel. De sterkte van de stengel. De vorm van de stengel. Het gebladerte en de manier van groeien van de struik. Als een zaailing aan al deze eisen voldoet, duurt het meestal 3 jaar.

Ik heb geleerd dat de handel een ras wil dat veel stekken geeft en een goede knollenmaker is. Begrijpelijk voor een professioneel die ervan moet leven. Voor een dahlieliefhebber, zoals ik, zijn dat criteria van ondergeschikt belang. Voor mij is de bloem zelf het allerbelangrijkste, of de commerciële handel het nu wil of niet. Ik maak geen nieuwe dahlia's voor de dahliahandelaars, maar op de eerste plaats voor mezelf, omdat ik het mooi vind."

Jozef Weyts

Beste Tuinhierdertjes!

Brr brr, wat wordt het toch koud en donker in december. Lezen jullie mee om op te warmen? Heb je je al eens afgevraagd hoe planten zich warm houden in de winter? Wij kunnen lekker binnen zitten waar het warm is en kunnen lekker veel eten om warm te krijgen. Maar al die lieve planten moeten buiten in de kou blijven staan.

Blijkbaar zijn er tal van manieren om de winter te overleven als plant. De gekendste techniek kennen we allemaal en hebben we in de vorige maanden duidelijk kunnen zien. De bomen en struiken laten hun bladeren vallen. De bladeren verdampen water en maken de boom in oppervlakte veel groter. Door de bladeren te lossen schermt de boom zich volledig af. Al het opgezogen water blijft diep in de wortels en in de stam. En de wind kan makkelijk tussen de harde takken.

Als wij een huis bouwen, steken wij in de muren isolatie. Glaswol en andere materialen zorgen ervoor dat de koude buiten blijft en de warmte binnen. Natuurlijk kunnen onze planten niet naar de winkel stappen om wat isolatie te kopen. Dat maken ze gewoon zelf! Alle bladeren die ze in de lente en zomer aanmaakten verschrompelen en vallen bovenop de wortels en maken daar een dik tapijt. De kardoen is hier een mooi voorbeeld van.



Een andere manier van isoleren is werken met harige bladeren. Hierbij is de koningskaars een erg mooi voorbeeld.



Nog een vorm van isoleren is je ondergronds verstoppen.

Een gekend voorbeeld zijn de bloembollen. Die hebben allemaal energie opgeslagen en zitten onder de grond, waarbij de grond de bol tegen de koude beschermt.



Maar ook gras gebruikt de bodem als isolatie. De groeipunten zitten net onder het maaiveld. Dat is ook de reden dat gras gemaaid kan worden. We rijden boven de gevoelige groeipunten waardoor het gras telkens weer kan uitgroeien. Gras zal ook in de winter in een soort winterslaap gaan waarbij het niet meer groeit en daardoor weinig energie verbruikt.



Andere planten kunnen goed tegen de koude en beschermen zich enkel als het echt vriest en dus kouder wordt dan 0 °C. Die zuigen dan al het water uit hun bladeren. Die hangen bij vriesweer dus helemaal slap naar beneden. Maar van zodra het weer een beetje warmer wordt..., hop, daar staan ze weer gezond rechtop. Zonder water in de bladeren kan de plant immers niet bevriezen. Kerstroos en ook spinazie zijn hier mooie voorbeelden van.

Planten zijn echte chemische fabriekjes, tovenaars die mengsels kunnen maken die tegen de vorst kunnen. Geen probleem dat kan! Er zijn planten die antivriesstoffen kunnen maken waardoor ze gewoon niet kunnen bevriezen.



De aronskelk is hier een mooi voorbeeld van. Die maakt in de herfst al zijn nieuwe bladeren aan in plaats van in de lente zoals al de andere planten.



Weet je wie de koningen zijn van de winter? De naaldbomen natuurlijk! Die gebruiken al de bovenstaande technieken. Ze gaan in de winter trager groeien, hierdoor zuigen ze minder water op en minder water is minder befreezingskans.

Daarnaast hebben ze allemaal een dikke schors die als isolatie werkt.

Ze hebben alle ook dikke harsen, weet je wel: dat plakkerig goedje dat aan de stam kleeft! Dat is zo dik en stroperig dat het moeilijk kan bevriezen. Tot slot hebben ze erg fijne, naaldvormige blaadjes. Die hebben een waslaagje op zich en zijn in oppervlakte erg klein waardoor ze minder snel verdampen en minder uitdrogen. En dat is belangrijk want als je weinig drinkt, dan mag je vocht ook niet wegwaaien in de wind.



Tijd om het zelf wat warmer te krijgen. Weet je waar ik het altijd warm van krijg? Van koekjes eten!



Laten we sneeuwbal koekjes maken!

Wat heb je nodig?

- Boter: 250 g
- Bloem: 450 g
- Vanille-extract: 1 dosis
- Zout: een snuifje
- Bloedsuiker: 150 g

En nu wordt het makkelijk en moeilijk tegelijk. Alles mag samen in 1 grote pot. Makkelijk hé! Het zal een erg dikke deeg worden, dat is al wat lastiger. Gebruik gerust een mixer! Zet je deeg, als hij goed vermengd is, 30 minuten in de koelkast. Zo wordt de deeg terug wat harder en kan je mooie vormen maken voor je koekjes. Het leukste is om ze rond te maken zoals een sneeuwbal. Gebruik een theelepel deeg per bolletje.

De oven in! 15 min op 180 °C tot ze mooi goudbruin zijn. Gebruik wel een bakpapier.

Net uit de oven, mag je al een eerste keer met bloedsuiker over de koekjes strooien. Die zal smelten op de koekjes, lekker zoet! Als de koekjes koud zijn, mag je nog een tweede keer strooien zodat je de witte sneeuwballen krijgt!

Spelletjes

Zoek de 7 verschillen



Veel plezier in de tuin!
Daan Van de Vijver

Gesprek met **Lei Luyten**, secretaris van de bloeiende afdeling Bocholt (Limburg)

Een gedreven Tuinhierder

Het is een druilerige dag, maar wanneer ik aan de oprit van het huis van Lei kom, weet ik dat het een fijn gesprek gaat worden. De krans gemaakt van druivenranken en mooie, kleurrijke heideplantjes aan de voordeur nodigen me uit om aan te bellen. Ik word verwelkomd door Lei met een brede glimlach, en mijn schoenen, die mag ik knus aanhouden om naar binnen te gaan. Wanneer we het interview starten, wordt me al snel duidelijk dat Lei een Tuin(h)ierder in hart en nieren is.



De grote vijgenboom is de trots van Lei. Elk jaar kunnen ze massa's verse vijgen oogsten.

Sinds wanneer ben jij actief bij Tuinhier?

"Ik was al van toen ik klein was bezig met tuinieren. Lang geleden met de grootouders in de tuin, en toen we in Bocholt zijn komen wonen in 1981, heb ik me een jaar later bij Tuinhier aangesloten. Toen heette het nog 'De Volkstuin'. In 1988 ben ik in het bestuur van Tuinhier Bocholt beland en sinds 1991 ben ik secretaris en penningmeester. Nu zitten we met 10 personen in het bestuur.

De hoogtepunten situeren zich tussen 1995 en 2010. Toen waren er op een bepaald ogenblik liefst 427 gezinnen lid. Nu zien we sterk de vergrijzing bij onze leden optreden. Het is lastiger om nieuwe leden aan te trekken dan vroeger. Dit jaar zitten we aan 148 leden; vooral van Bocholt en enkele vanuit de omgeving zoals Bree."



Prachtige, rijkbloeiende heide fleurt de terrastafel op.

Welke activiteiten organiseren jullie?

"Het aantal deelnemers aan onze activiteiten varieert van 15 tot ongeveer 50 leden, maar soms zijn er ook meer. Een van de meest populaire activiteiten is het bloemstikken. Daarmee hebben we in het verleden de meeste leden aangetrokken en zijn we als afdeling echt kunnen groeien. Bij deze workshops werkten we met 6 groepen van elk 20 personen. Nu hebben wij nog 2 groepen van elk ongeveer 20 deelnemers en 6 lessen verspreid van september tot april.

Onze lesgeefsters zijn heel getalenteerd. Voor Pasen en Kerstmis maken wij elk jaar ook een bloemstuk. Iedereen maakt dan onder begeleiding hetzelfde bloemstuk. En het bestuur zorgt dan voor alle materialen. Kooklessen zijn ook altijd populair, vooral rond de feestdagen.

We bezoeken ook elk jaar tuinen in de buurt, maar ook verder weg tijdens onze jaarlijkse reizen. We doen ook uitstappen met de fiets. Voor één van de uitstappen per fiets hadden we meer dan 100 fietsers. Nadien zijn we overgeschakeld naar opentuinendagen. Die werden om de twee jaar georganiseerd. In totaal hebben we al 12 opentuinendagen georganiseerd. We gaan dan op bezoek in de tuinen van onze leden, wat heel leuk is om te zien.

Elk jaar organiseren we een feestvergadering. Toen we veel leden hadden, moesten we zelfs een zaal helemaal ombouwen en een podium afbreken om iedereen binnen te krijgen. Wat een fantastische tijd was dat! Voor het 25- en 30-jarig bestaan hebben we een grote barbecue georganiseerd met een DJ in een feesttent. En de groenten werden gekweekt door de bestuursleden en door hen zelf ook allemaal klaargemaakt.



In de siertuin vinden we deze prachtige hortensia. Deze wordt met veel liefde verzorgd zodat hij jaarlijks veel bloemen geeft.

Als kers op de taart houden we om de vijf jaar een kersttentoonstelling. Als bestuur zijn wij een jaar bezig met de voorbereiding. Dankzij de fantastische inzet van de bloemschiksters zijn het prachtige tentoonstellingen. Hiermee trekken we niet alleen leden van onze afdeling aan, maar ook van verder weg.. De laatste tentoonstelling was gepland in 2021 maar deze is niet kunnen doorgaan wegens corona. Buiten de klassieke activiteiten organiseren we ook samenaankopen.”



Een zelfgemaakt herfststuk pronkt op de tafel. De passie voor zelfgemaakte creaties en bloemschikken is heel aanwezig in de woning van Lei en zijn vrouw.

Die samenaankoop waarover je spreekt, wat is dat?

“Wij organiseren samenaankopen van potgrond, gedroogde koe-mest, turf, kokosgruis, witloofwortelen en zomerbloemen. Onze leden geven hun bestelling door, wij bestellen ze rechtstreeks bij een fabrikant en laten ze bij mij thuis leveren. De volgende dag komen de leden hun bestelde goederen dan ophalen. We hebben in het verleden ook via Moestuinweetjes zaden aangekocht, maar omdat dit allemaal rechtstreeks online moest gebeuren, haakten veel leden af. De drempel is hierdoor te groot.”



Een insectenhotel mocht zeker niet ontbreken in de tuin van Lei.

Hoe zoeken jullie lesgevers?

“Het is een probleem om nieuwe lesgevers te vinden die een ruimer aanbod aan lessen kunnen aanbieden. Jongere lesgevers zijn vaak gegeerd en duur, en we willen voor onze leden geen inkom vragen voor de lessen uitgezonderd voor het bloemschikken. We hebben onze vaste lesgevers die regelmatig aan bod komen.”

Wat doen jullie om nieuwe leden aan te trekken?

“We merken dat door veel leuke activiteiten te organiseren, we sneller nieuwe leden kunnen aantrekken. Deelnemers komen een keertje naar een les, vinden het interessant en maken zich vervolgens lid. Het is steeds moeilijker om nieuwe leden aan te trekken, in het verleden ging dit makkelijker. We hebben enige tijd geleden onze jongere leden bevraagd om na te gaan wat ze vinden van onze activiteiten. Ze vinden het interessant, maar moeten vaak passen omdat ze met de kinderen naar de hobby's moeten rijden.

We geven ook lessen die niet-tuingerelateerd zijn. Dit kunnen lessen zijn over successierechten, EHBO-lessen georganiseerd samen met het Rode Kruis, gezonde voeding, uitleg over nutriëntenscores op verpakkingen... Hiermee trekken we een ruimer publiek aan. Vroeger organiseerden wij ook bloemschikken voor kinderen, zo betrekken we niet alleen volwassenen.

Bij alle lessen mogen er kennissen of buren meegebracht worden, vaak worden ze na een paar keer les volgen ook lid. We zijn actief op Facebook, waar we communiceren over onze lessen en activiteiten.

Een persoonlijke aanpak is heel belangrijk. Twee keer per jaar gingen we persoonlijk langs bij onze leden om te vragen of ze hun lidmaatschap willen verlengen en of ze naar de feestvergadering komen. Dat schept een goede band tussen Tuinhier en onze leden. Dit is na corona verminderd. Nu communiceren wij via flyers in de brievenbus en via mail.”

Wat zijn je tips voor een goed werkend bestuur?

“Een goede vriendschapsband tussen bestuursleden is essentieel. We nemen regelmatig een jonger bestuurslid op in de groep, zodat het bestuur verjongd wordt. De aanpak van jongeren is anders, en zo zorgen we ervoor dat we ook opnieuw jongere leden kunnen aantrekken. We maken ook in het bestuur gebruik van ieders capaciteit: sommigen zijn heel creatief, anderen zijn een administratieve duizendpoot. Iedereen is anders en dat is echt een groot pluspunt in een goed werkend bestuur.”

Ben je zelf actief in je tuin?

“De groentetuin is een paar are groot, er staat een uitgebreid assortiment van groenten in (op dit ogenblik nog 15 verschillende soorten), heel wat soorten bessen en aardbeien maar ook wel wat onkruid. We kopen praktisch nooit groenten. Voor de winter worden een aantal soorten ingekuild zoals wortelen; knolselder en rode biet. Prei, schorseneren en pastinaak blijven gewoon in de tuin. En in de kelder kweken we dan lekker witloof.



Het hele jaar door oogst Lei groenten uit zijn eigen moestuin.

We hebben ook een bloementuin en een gazon. Ik probeer het hele jaar door bloemen te kweken zodat ik altijd een vers boeketje kan plukken. Onze tuin is niet perfect, hier en daar zal je een sprietje onkruid zien staan en dat is helemaal prima.

Sofie Maes

Rietvoorn, een ideale vis voor de tuinvijver

De rietvoorn blijkt een uitermate geschikte vis te zijn voor de doorsnee tuinvijver.

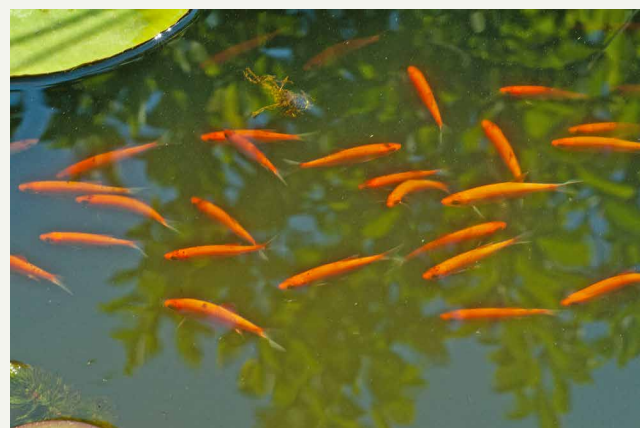
De inheemse rietvoorn is een mooie vis met grote, zilverglanzende schubben met geelachtige tot groenachtige tint. De messingroodglanzende oogiris is altijd waakzaam en fonkelt in de zon. De buitenste delen van de vinnen zijn bloedrood aangelopen en vallen daardoor op. De buikvin van de rietvoorn begint voor het begin van de rugvin en dit is een belangrijk determina-

tiekenmerk om deze vis te onderscheiden van blankvoorn, die dit kenmerk niet heeft.

De wetenschappelijke naam van de rietvoorn is *Scardinius erythrophthalmus*. Rietvoorn wordt ook vaak ruisvoorn genoemd.

Een biotoop die lijkt op een tuinvijver

Midden-Azië en Europa zijn het natuurlijke leefgebied van rietvoorns. Zij leven in zuivere, stilstaande of langzaam vloeiende wateren, zowel vijvers, moerasland, meren, kanalen als rivieren. Ook in enigszins brak water kun je hem aantreffen.



De goudrietvoorn is een goede bewoner die thuis hoort in bijna elke levende tuinvijver. Hij is vooral te zien op de zonnige plaatsen.

De rietvoorn komt vooral voor in water met veel plantengroei en een lage waterstand en geeft de voorkeur aan de warmere oeverzones. Wat betreft het zuurstofgehalte stelt hij geen hoge eisen. De rietvoorn leeft dus in de natuur op plaatsen die erg lijken op een tuinvijver. Dit alles maakt dat de meeste tuinvijvers prima aan hun eisen voldoen en dat zij het er echt naar hun zin hebben.

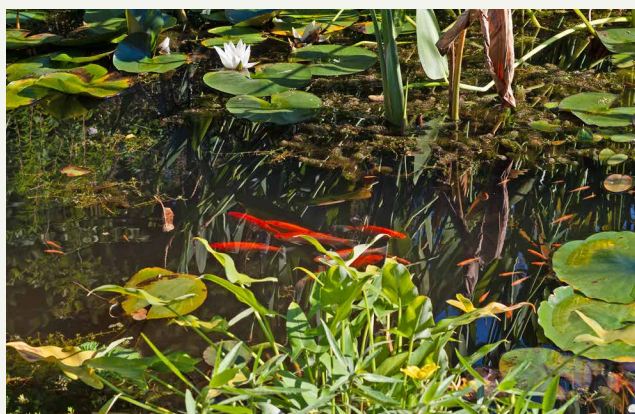
Het geslachtsonderscheid is erg moeilijk. De vrouwtjes zijn meestal groter en zwaarder gebouwd, maar hebben kortere, gepaarde vinnen. De mannetjes zijn slanker en hebben in de paartijd een uitslag aan kop en nek. Tijdens de paartijd (in mei en juni) zwermen rietvoorns tussen waterplanten. Er worden 90 000 - 200 000 kleverige eieren gelegd per vrouwtje. Ze hangen aan de waterplanten. De 1,5 mm grote eieren komen na 5-8 dagen uit. De pasgeborenen blijven 2 dagen aan de planten hangen tot de dooierzak is opgeteerd. De daaropvolgende weken voeden ze zich met dierlijk plankton.



Wildvorm rietvoorns zijn overwegend zilver geschubd en daardoor minder zichtbaar in de vijver.

Rietvoorns groeien erg langzaam. Jonge vissen zijn overwegend zilver geschubd, oudere dieren kunnen koperachtig gaan glanzen, vooral aan de kop. Ze worden na 2-3 jaar volwassen en kunnen een respectabele leeftijd bereiken. De lengte bedraagt meestal 15 tot 30 cm. Na een tiental jaren kunnen ze een lengte bereiken van 25 tot 30 cm, bij een gewicht van 250 tot 500 gram.

De rietvoorn is een alleseter. Hij eet ongewervelde diertjes, vooral kleine mosseltjes en insectenlarven, maar ook slakken, kreeftjes en waterplanten. Ze versmaden hun eigen eieren en jongen niet. De rietvoorn geeft de voorkeur aan zacht, plantaardig voedsel. Vlokkenvoeder wordt probleemloos aanvaard. Het zijn vredelievende scholenvissen die men minstens met 6 exemplaren moet houden. Ze zijn vrij schuw en schrikachtig, wat nadelen heeft maar ook voordelen.



De rietvoorn komt vooral voor in water met veel plantengroei en geeft de voorkeur aan de warmere oeverzones.

Goudrietvoorn voor de zichtbaarheid

Goudrietvoorns zijn een oranje gekleurde variëteit van de wilde rietvoorn. Deze vorm groeit nog trager dan de wildvorm en is dé vijvervis bij uitstek. Hij blijft kleiner met een maximale lengte van ongeveer 20 cm. Vroeger werd de goudwinde aanbevolen als 'de meest ideale vijvervis'. Momenteel gaan er meer en meer stemmen op om de goudrietvoorn tot deze status te verheffen.

Hoe komt dat? Windes groeien snel en bereiken al vlug een lengte van 40 cm of meer, wat vrij groot is voor een kleinere

tuinvijver. Goudrietvoorns blijven beduidend kleiner, zwemmen continu in mooie scholen en zijn meestal ook dieper oranje gekleurd. Bovendien zijn ze schuchter (dus moeilijk te vangen door kat en reiger) en planten zich makkelijk voort zonder daarbij te overdrijven.

Een 'natuurnabije' tuinvijver is voor goudrietvoorns dé ideale woonplaats: het water is er warm en de begroeiing is er overdadig. Jonge goudrietvoorns zijn erg speels. De vissen passen hun aantal meestal automatisch aan in functie van het 'biologisch evenwicht' van de tuinvijver.

Zo zal een vijver van ongeveer 15 000 liter, waarin je enkele goudrietvoorns introduceert, na verloop der jaren een mooi bestand van deze vissen herbergen. Meestal krijg je ergens tussen 30 en 80 exemplaren, ook al worden de dieren nauwelijks of niet gevoederd. Zij staan dan in biologisch evenwicht met hun biotoop.

Gewone rietvoorns zijn door hun groene kleur nauwelijks zichtbaar in de vijver. Wil je er echt veel plezier aan beleven dan is het aanbevolen goudrietvoorns aan te schaffen. Die zijn door hun oranje kleur goed zichtbaar van boven af. Een schooltje van een tiental exemplaren volstaat voor een jonge vijver van gemiddelde afmetingen. Je zal er ietwat moeten naar zoeken want ze worden niet overal verkocht. Je maakt het meest kans ze te vinden in de lente. Vraag ernaar en hou voet bij stuk. Laat je geen andere vissoort aanprijzen.

In de winter trekken rietvoorns zich terug in de diepere waterlagen. Wanneer je ze een tijd niet gezien hebt, ga je je afvragen of ze er nog zijn. Geen nood, op een wat warmere dag komen ze weer naar boven en fleuren de lentevijver op met hun kwiek gezwem.



Goudrietvoorns glijden synchroon in groep door het water. Flitsend komen ze happen naar de uitgestrooide vijverkorrels.

Een schooltje goudrietvoorns biedt een mooie aanblik. Synchroon glijden ze door het water. Als één lichaam wenden ze zich wanneer ze schrikken en vervolgen hun snelle vaart in een andere richting. Flitsend komen ze happen naar de gestrooide vijverkorrels, tenminste wanneer men zich gedeisd houdt.

Neen, het zijn geen visjes voor gezinnen met lawaaijige jonge kinderen, daar zijn ze té schuw voor. Uit de hand eten zullen ze nooit leren. Maar hou je ervan bij je vijver te luieren en de natuur gade te slaan, dan zal je ze wél bijzonder appreciëren, deze uitzonderlijk makkelijk te verzorgen halfwilde vissen.

Guido Lurquin



De tafel is gedekt.

TUINBELEVING - *De tafel gedekt*

De bomen hebben hun bladeren afgeworpen of toch weer niet. De vaste planten hebben hun groeipunten weer onder het 'zand' gestoken. Egels mogen we nu zeker niet meer aantreffen bij duisternis. Oef, wat is dat lang slapen! Zouden wij daar ook eens geen deugd van hebben: ons terugtrekken in een bos in de Ardennen waar niemand ons weet te ambteren.

Door de gestage klimaatopwarming en zachtere winters overbruggen meerdere wintergroene struiken en bomen de winterkou. Hopelijk kunnen vele vogels straks in deze bladhoudende bomen en coniferen gaan schuilen tegen snijdende noorden- en oostenwinden. Tegenwoordig kunnen vorstgevoelige boomsoorten, zoals ook notelaars, zelfs zichzelf uitzaaien.

Wat zijn we tegenwoordig toch verwend wezens. Als we kijken hoe het er vroeger aan toeging; arbeid, handenarbeid, veldwerk, rapen en bieten oogsten dat de handen tintelden van de kou. Hoeveel respect moeten we niet tonen voor soldaten in de oorlogen die de winterkoude en wateroverlast dienden te overleven, alsof er nog geen miserie genoeg was.

Tegenwoordig zitten we gelukkig allemaal bij de centale verwarming, haard of kachel. Lekker voor de buis, hoewel de vraag gesteld mag worden of er eigenlijk wel veel te zien is. Maar de maatschappij maakt ons lui, we hoeven niet meer te sleuren met de kolen- en de melkketel.

Gelukkig hebben we onze leefsituatie kunnen verbeteren en is er meer tijd om te genieten. De maatschappij heeft ons zelfs zo ver gebracht, dat we onze gemakzucht nu overbrengen naar het dierenleven in de tuin.

Wie van ons heeft de voedertafel al staan in de tuin? Het liefst niet te veraf zodat we het vliegend volkje van nabij kunnen aanschouwen. Eten moeten de vogels nauwelijks zoeken, het wordt voor hun neus gehangen of gezet, zo ook een potje vers water. Vogelzaad en vetbolletjes zijn in overvloed te koop, de commerce 'steunt' ons, we zijn mild, we pampieren het gepluimde à volonté.

Nog is de winter niet voorbij of we hangen de nestkastjes uit voor de mezen en ander pluimage, een torenvalkkastje of een zitstok. Een zwaluwnest of twee hangen ook al onder de dakgoot. Het 3D-printen van het zwaluwnest door de vogels zelf zit er niet meer in.



De één komt, de ander gaat!

Wat hoeven die gasten nog te doen? Inderdaad, eerst zitten ze op hun stok, daarna op hun nest. Dan komt het zware werk, de kinderopvoeding. Haastig schieten de ouders rond op zoek naar aas voor hun kroost. Al vliegen er al vele van het nest naar de vetbol en terug. Ongelooflijk hoeveel energie zij spenderen. Maar ja, ze hebben nog reserve, ze staan goed gekweekt. Wat zou het omgekeerde zijn? Zouden de uitvliegende jongen ook zo in de weer zijn om de ouders te komen azen in het nest?

We schieten eigenlijk onszelf als tuiniers ietwat in de voet. Moe-ten die gasten niet gaan jagen op ongedierte, als daar zijn insecten en slakken! En de egels krijgen 's zomers nootjes als lokmiddel opdat ze toch niet bij de burens zouden gaan. Ze hadden dit jaar toch een overaanbod aan slakken! Maar de honger was al weg, dan maar slakkenkorrels gooien. Wie eet er dit goedje al niet? Toch wel verschillende vogels en egels!

Nu zitten de egels, als die er al zijn, in hun gekregen egelhuisje. Vleermuizen, mussen en roodborstjes hebben het niet onder de markt. Door de moderne gesloten woningbouw zijn er nog nauwelijks nissen of gaten. Alles zit potdicht, de herberg is gesloten. Kweek daarom gerust een hoekje dicht struikgewas, misschien met bruidsluier of bamboe. Daar is het knus keuvelen en overwinteren.



Wintergroen biedt beschutting.

Natuurlijk zijn onze bedoelingen naar fauna en flora doorgaans eerlijk en goed gemeend. Op het biotoop, vooral naar bijen, vogels en amfibieën, wordt voortdurend beknibbeld. Gelukkig bieden wij tuiniers voor hen nog wat levensruimte. Laat ons dit hoog in het vaandel dragen en beloven dat wij dit zullen blijven doen. Laat deze belofte en ons gedrag enige compensatie vormen voor de miserie die de mensheid hen aandoet anno 2024-25.

Maar waar ik het grootste probleem mee heb, is de kindermoord. Al die bezorgde vogelouders verzetten bergen werk om hun kroost te zien uitvliegen. Sommige jongen krijgen zelfs al niet de kans om uit te vliegen. Gaaien, eksters, spechten komen al pikken in het vlieggat van de vogelkast! Zo jong, zo mals, zo lekker is dit jonge vlees en goed verteerbaar. Maar dan komt nog de grootste snoondaard, jawel: de kat!

Deze geboren jager lust vogels als geen ander. Al in een open merelnest gaan ze bloederig tekeer ... en de merels hebben het al zo moeilijk. Veel jonge vogels worden in de vliegschool weggeplukt door deze geduldige viervoeters. Oh, wat is het leven oneerlijk, altijd moet de zwakste schakel er eerst aan geloven.



Het bewijs!

Beste lezer, houd uw katten aan de leiband. Zet een paaltje in het gazon, doe de kat een halsband aan en verbind de halsband door een touw met het paaltje. We deden dit vroeger wel met geiten en schapen. Iedereen tevreden in het gebuurte, behalve uiteraard uw kat. En blaffende honden vormen ook geen leuke attractie voor vogels en de hele buurt.

Je merkt dat wat goed is voor de een, nadelig is voor een ander. Er zijn altijd voor- en nadelen. We voelen er ons niet goed bij dat het nog actieve dierenleven het in de winter lastiger krijgt. We zijn mild en lief voor dit kleine goed, het gaat hen tegenwoordig niet voor de wind. Laten we volhouden zonder te overdrijven. Als de dieren zouden kunnen spreken, zouden ze wel eens "dank u" kunnen zeggen.

Luc Deboosere



CSWLANDSCAPING

Dé bloembollengroothandel voor de professionele gebruiker
in het hart van de bollenstreek

www.cswlandscaping.com
+31(0)252 760 990

Leidsestraat 100
2182 DR Hillegom



Choisya Ternata (Oranjabloesem)

Een bloeiende, bladhoudende sierheester met sinaasappelgeur

Een oranjabloesem is nauw verwant met de sinaasappel (*Citrus sinensis*), maar is er geen familie van. Hun verwantschap is te wijten aan het uiterlijk (de bladvorm) zowel als aan de geur van de bloemen en de geur die vrijkomt bij het kneuzen van het blad.

Tot het geslacht *Choisya* behoort maar één soort namelijk *Choisya ternata*, met slechts enkele varianten. Het is een wintergroene struik, afkomstig uit Mexico, met grijs-groene twijgen en leerachtig, glimmend groen, ovaalvormig blad. Een *Choisya* kan tot twee meter hoog groeien en één tot anderhalve meter in doorsnede, dus vrij imposant als blikvanger.

De plant bloeit uitbundig in het voorjaar met geurige, witte bloemen in trosjes. De overheerlijke citrusgeur verwelkomt elke voorbijganger in een bereik van wel enkele meters.



Een bloeiende *Choisya* met heerlijk zoet geurende bloemen.

Een oranjabloesem is wintergroen en winterhard maar gevoelig voor strenge vorst. Een beschutte plaats, beschermend tegen gure noorderwind is aan te raden. De bladeren kunnen door vorst worden aangetast en daardoor lichtbruin tot wit verkleuren. Geplant in volle grond op een beschutte plek zal de plant zelfs bij strenge vorst overleven. Ook is een *Choisya* geschikt als kuipplant op het terras.

De plant staat graag in volle zon of halfschaduw, het liefst in een kalkarme, humus- en voedselrijke bodem. Die bodem mag vochtig zijn maar goed waterdoorlatend. Hij houdt dus niet van natte voeten. Extra koemestkorrels voorafgaand aan het bloeiseizoen zorgen voor een uitbundige bloei.

De meest gekende van alle oranjabloesems is de *Choisya ternata* met frisgroene, kleine, lancetvormige bladeren met bloei in het vroege voorjaar.

Een prachtige variant hiervan is *Choisya ternata* 'Sundance'. Deze heeft glanzende, goudgele bladeren en bloeit iets later. Een combinatie van beide geeft een mooi en onverwacht contrast in bijvoorbeeld een siertuin met tal van grassoorten.



De variëteit 'Sundance' heeft goudgele bladeren.

Vermeldenswaardig is eveneens de *Choisya ternata* 'Aztec Pearl' - een kruising van de *Choisya ternata* met de *Choisya arizonica*. Deze fijnbladige cultivar bloeit met prachtige, stervormige, witte bloemen vanaf mei en vaak nogmaals in de herfst.



De variëteit 'Aztec Pearl' heeft mooie, lancetvormige bladeren.

Alle oranjabloesems zijn prima te snoeien. In het vroege voorjaar (april) kan door snoei eventuele vorstschade worden weggevoerd als ook vormsnoei om te groot uitgegroeide planten terug te snoeien door de oudste en te dikke takken tot tegen de grond te verwijderen.

Een volgende snoei in juni na de bloei zal leiden tot een tweede bloeiperiode in de late zomer, zij het uiteraard iets minder uitbundig. Na elke snoei is het aan te raden de planten extra te voeden met bijvoorbeeld koemestkorrels of compost. Een wel-doordachte snoei zorgt eveneens voor een compacte heester met een nog een uitbundigere bloei in het volgend voorjaar.

Althoewel minder gekend is een oranjabloesem een bijzondere plant om een tuin op te smukken met naar citrus ruikende bloesems waarbij menige voorbijganger twijfelend vraagt welke plant dat is.

Yvo Daniëls



Reserveer ineens een plekje voor jezelf.

Een **serre** op terras of balkon, het kan!

Het kweken van groenten, kruiden en fruit op terras of balkon, het kan. Met een serre erover lukt het zelfs nog beter!

Met een serre kom je los van de seizoenen. Zaaïen, planten en oogsten doe je weken vroeger dan in de tuin en tijdens de winter slaag je er zelfs in om planten langer in groei te houden. Is de serre voldoende ruim, dan is ze mogelijks ook voor jou een refuge. Omgeven door jouw lievelingsplanten kan je er genieten, zonder dat weer en wind spelbreker zijn. Reserveer dus ruimte voor die gezellige stoel en een plekje om een glaasje lekkers en jouw Tuinhiermagazine of een spannend boek bij de hand te hebben.

Perfect op maat

Vrijstaande serres zijn voor balkon of terras en zelfs voor een stadstuin meestal te groot. Gelukkig zijn er ook serres die tegen een muur aanleunen. Moet het nog compacter, ga dan voor een muurkas, 'kas' zonder t.

De meeste zijn effectief 'kastgroot' en lager dan manshoog. Ze hebben deuren aan de voorzijde en een dakje dat open kan om te verluchten. De meeste serres en kassen voor terras of balkon hebben rechte wanden. Dat bespaart ruimte, maar laat wel inboeten op het vangen van zon en warmte.

Bij het kiezen en kopen van een serre is nog één ding erg belangrijk: de hoogte. Telkens moeten bukken bij binnen- en buitenstappen wordt gegarandeerd wel eens vergeten, waardoor je blutsen, builen en littekens oploopt.



Een kas is beperkt in ruimte maar laat je toe om in etages kweken.

Een stevig frame

Aluminium wordt veel gebruikt, want het is licht en onderhoudsvrij. Het kan in originele aluminiumtint, maar ook gelakt of gepoedercoat, zelfs in een kleur naar wens.



Voor een muurserre is zowat overal plaats.

Staal wordt vooral gebruikt voor op maat gemaakte serres met een retro-uitstraling of een eigenzinnige look. Het vormt echter een koudebrug tussen buiten en binnen waardoor het moeilijker is om de planten vorstvrij te overwinteren of vroeg in het voorjaar al te zaaien en te planten.

Hout is op dat vlak veel beter, het isoleert. Denk echter niet aan sparren- of grenenhout. Tenzij je het constant opnieuw in beits of verf zet, gaat het amper een tiental jaren mee. Kijk liever naar serres en kassen in cederhout of thermowood -thermisch



Ook uit pot en bak kan je heel wat oogsten.

behandeld hout- van es tot eik. Deze houtsoorten zijn slijtvast voor jaren en dat zonder nabehandeling.

Glas en meer

Minstens even belangrijk als het frame is de transparantie van alles wat tussen de staanders en leggers zit. Hoe doorzichtiger, hoe beter. De zon moet aan de planten kunnen. Glas is daarbij ideaal.

Tuinbouwglas neem je beter niet. Het is barst- en breukgevoelig. Om risico's op ongevallen te vermijden wordt steeds vaker gelaagd glas of gehard veiligheidsglas gebruikt. Gelaagd glas bestaat uit twee of meer glasbladen die aan elkaar zijn gelijmd met een of meer kunststoffolies. Bij glasbreuk of inslag blijven de scherven kleven op de folie.

Gehard veiligheidsglas bestaat uit slechts één glasplaat, maar valt bij beschadiging uit elkaar in kleine stukjes, zonder scherpe randen. Verwondingen zijn dus zo goed als uitgesloten.

Helder plexi en polycarbonaat bundelen voordelen. Beide zijn sterk, veilig en licht, maar worden gemakkelijk groen en vuil. Kanaalplaten, dubbelwandige polycarbonaatplaten, isoleren optimaal maar laten niet door zich heen kijken, waardoor je van buitenaf niets van je planten ziet.



Groot of klein, je hebt toch steeds plaats te kort!

Ramen en deuren

Bekijk bij kiezen en aankoop zeker ook het hoe en wat aan mogelijkheden van ventilatie en het voorkomen van te hoge temperaturen.

Bij een muurkas lukt dat door het openschuiven van luikjes in de wanden of het openzetten van de deuren of het dak.

Bij een serre is een deur onvoldoende. Er moet minstens één dakraam zijn, kwestie van een luchtstroom op gang te brengen. Zo goed als alle fabrikanten bieden automatische raamopeners in optie aan. Ze zijn nuttig als je overdag vaak van huis bent en niet het risico wil lopen dat je planten het te warm krijgen.

Marc Verachtert

Wilde planten: volop kleur en leven in je tuin

Met wilde planten komt je tuin echt tot leven. Zodra de eerste bloemen verschijnen, kun je volop genieten van hun intense kleuren en van de vlinders, hommels en bijen die op de bloemen af komen. Puur natuur, dicht bij huis!

Wat is wild?

Wilde planten zijn soorten die groeien en zich voortplanten zonder directe menselijke tussenkomst. Ze groeien goed in hun natuurlijke omgeving en zijn aangepast aan de lokale omstandigheden. Deze vaste planten komen van nature voor in gebieden waar ze historisch zijn ontstaan en zijn aangepast aan dat specifieke ecosysteem.

Gezoem en gefladder

Met wilde planten creëer je een fijne, natuurlijke sfeer in je tuin, perfect om tot rust te komen en weer op te laden. Ondertussen kun je genieten van zacht gezoem en vrolijk gefladder, want wilde planten zijn erg in trek bij wilde bijen, hommels en vlinders. Grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*), wilde marjolein (*Origanum*) en koninginnenkruid (*Eupatorium*) zijn bijvoorbeeld echte bijenmagneten.

Wild en weelderig

Wilde planten kun je zomaar in de natuur tegenkomen, op een open plek in het bos bijvoorbeeld, denk aan vingerhoedskruid (*Digitalis*). Gelukkig worden ze ook in potten gekweekt. Dat maakt het heel makkelijk om wilde planten toe te passen in je tuin, bijvoorbeeld margriet (*Leucanthemum*), wilde akelei (*Aquilegia vulgaris*), donkere ooievaarsbek (*Geranium phaeum*) en duizendblad (*Achillea*).



Vingerhoedskruid zaait zichzelf terug en zoekt zijn weg in je tuin.



De grote kattenstaart is een echte bijenmagneet.

Wild en wintergroen

De meeste vaste planten overwinteren ondergronds. Kies je ook enkele wintergroene planten, dan heb je 's winters toch nog kleur in je tuin. Wintergroene wilde planten zijn bijvoorbeeld dovenetel (*Lamium*) en Kartuizer anjer (*Dianthus carthusianorum*). Ben je op zoek naar een wintergroene vaste plant die de bodem in sneltreinvaart bedekt? Dan is kruipend zenegroen (*Ajuga reptans*) een aanrader!



Dianthus carthusianorum is een sterke, snel uitbreidende, wintergroene bodembedekker die van juni tot september bloeit met roze bloempjes.

Arnold Melis

5 Winnaars wedstrijdsvraag Kruidenboek

- Mariet Sleven, Oude Leuvensebaan 28 A, 3545 Loksbergen-Halen
- Werner Storme Liesterstraat 2, 8870 Izegem
- Tjorven Ramboer, Hoogwielkestraat 34, 8810 Lichtervelde
- Marc Verhamme, Olsenestraat 60, 9870 Zulte
- René Pletinck, Hollandshof 1, 9220 Hamme



Het robuustetomatenproject

Tomaat moet zowat het meest geliefde gewas zijn onder moestuinders. Logisch, ze zijn gemakkelijk te telen en ze bestaan in alle vormen, kleuren en smaken. En..., een eigen tomaatje uit de tuin is dan nog zoveel smaakvoller dan eentje uit de winkel. Spijtig genoeg zijn ze ook wel ziektegevoelig en hebben ze last van andere verschijnselen zoals groenkragen, neusrot of barstende vruchten.



Vooraf **'Phytophthora infestans'**, beter gekend als 'de plaag', baart vele tuinders zorgen. Wat warm en nat/vochtig weer en de kans is groot dat deze schimmel de volledige plant infecteert en binnen de kortste keren tot een hoopje rottend materiaal herleidt.



De gewone, veel gekweekte tomatenrassen hebben vaak last van tomatenplaag: *Phytophthora infestans*

Zelfs regelmatig behandelen met specifieke fungiciden biedt niet altijd een oplossing wanneer de infectiedruk hoog is. Vandaar dat tomaten veelal in een serre of onder een afdak geteeld worden. Enerzijds zal de productie wat hoger liggen door de toenemende warmte, maar anderzijds kan men voorkomen dat opspattend water vanop de grond tot bij de onderste bladeren raakt. En dat opspattend water is net de primaire infectiebron voor *Phytophthora* infecties.

PLAAGRESISTENTIE IN TOMAAT

Nieuwe commerciële tomatenvariëteiten focussen zich meestal NIET op *Phytophthora* resistentie, omdat deze variëteiten in de serre geteeld worden en er daar nauwelijks infectiedruk heerst. Toch vinden enkele resistente rassen stilaan de weg naar de markt.

Kennisinstellingen hebben zich namelijk jarenlang beziggehouden met het inkruisen van 'ph'-resistentiegenen vanuit wilde tomaten in commerciële variëteiten. Verschillende resistentiegenen werden beschreven gaande van ph1 tem ph5. Ondertussen is er een sterke focus op het inbouwen van ph2 en ph3 in tomatenvariëteiten.

Veelvuldige rasantesten hebben immers aangetoond dat de combinatie van beide genen een vrij stevige resistentie veroorzaakt tegen de plaag, of op zijn minst een stevige 'tolerantie'. Bij hoge infectiedruk worden deze planten ook wel ziek, maar meestal in een later stadium of met minder schade dan de traditionele variëteiten zonder deze genen. Het spuiten is in ieder geval voorbij!

Enkele van deze variëteiten zijn zaadvast. Dan denken we onder andere aan 'Primabella', 'Resibella', 'Rondobella' of 'Sunviva'. Er bestaan ook al resistente F1-hybriden op de markt zoals 'Damsel', 'Mountain rouge', 'Galahad', ...



Een kruising van 'Galahad' met 'Oranje banana'.

Robuuste tomaten

In 2021 besloten enkele gepassioneerde tomatenkwekers om zelf nieuwe tomatenvariëteiten te ontwikkelen. Voornaamste doel: smaakvolle, zaadvaste buitentomaten ontwikkelen in verschillende kleuren en formaten die resistentie tegen *Phytophthora* bezitten. Het project kreeg dan ook de naam 'Robuustetomatenproject'.

We gingen op zoek naar meerdere liefhebbers uit België en Nederland om te participeren. Er gelden wel enkele voorwaarden.

- Minimaal 50 tomatenplanten in openlucht zonder bespuiting opkweken. Anno 2024 werden zaden vanuit 25 verschillende variëteiten verspreid. We hebben ook een ervaren 'kruiser' in ons midden met Roland den Blanken, die regelmatig variëteiten met interessante kenmerken combineert en deze zaden verspreidt.
- Een selectie van de beste resistente tomatenplanten op basis van enkele parameters. *Phytophthora*resistentie en smaak zijn de belangrijkste parameters, maar ook andere kenmerkers zoals opbrengst, barstgevoeligheid en vroegheid van vruchtzetting worden mee beoordeeld.
- Opzuiveren van het zaad en verder verspreiden tussen de deelnemers of de centrale zadenbank. Alle zaden worden centraal op de Vives hogeschool te Roeselare bewaard en van hieruit voorzien we nieuwe deelnemers van zaden.
- Deelnemen aan een online platform (Discord) om gegevens uit te wisselen. Ervaren tomatenkwekers zoals Guy De Kinder, Lieven David, Luc Mouton, Kurt Van Mello, Ivan Maertens en Roland den Blanken staan bijna dagelijks klaar om feedback te geven tijdens het selectieproces. Maar ook deelnemers onderling delen graag hun ervaringen.

In 2022 konden we starten met een 30-tal deelnemers maar de voorbije jaren namen telkens ruim 100 (130 in 2024) leden aan dit participatieve veredelingsproject deel.



Er zijn ondertussen ook al mooie resultaten geboekt. Wij hopen binnen enkele jaren dan ook onze eigen variëteiten op de markt te kunnen aanbieden.

ONDERTUSSEN HEBBEN WE OOK HEEL WAT GELEERD

- We zijn vooral vertrokken met F2-zaden uit resistente rassen. Enkele leden van ons kernteam hadden deze zaden bewaard vanuit F1-plaagresistente hybriden. Ongelooflijk hoe alle kenmerken uitsplitsen in de F2-generatie: van kleine, gele tomaten tot grote, oranje tomaten. Afhankelijk van de ouderlijnen zien we uit stamtomaten weer struiktomaten verschijnen of uit typisch tomatenloof zien we terug planten met aardappelloof verschijnen. Naarmate we verder F3-, F4-, ... generaties bekomen is die uitsplitsing minder hevig en werken we stilaan naar een zaadvast ras toe.
- Selecteren is niet altijd gemakkelijk. Welke plant is nu de beste? Degene met de beste opbrengst? Maar die heeft niet altijd de beste smaak... Hoewel we hiervoor wat richtlijnen hebben, laten we het oordeel hierbij ook wat over aan de deelnemer.
- Er heerst soms twijfel of mijn plant nu echt wel resistent is tegen Phytophthora. Er ontstaat soms verwarring tussen welbepaalde ziektes zoals Phytophthora en Alternaria. Toegegeven, ook voor het kernteam is het niet steeds eenvoudig om hier een oordeel in te vellen. Er wordt dan ook aangera-

den om wat gevoelige variëteiten buiten te plaatsen. Als die ziek worden, dan weet je dat er infectiedruk aanwezig is.

In droge jaren zonder infectiedruk is het echter onmogelijk om op het veld te screenen naar resistentie. Vandaar dat we op de Vives hogeschool ook bezig zijn om een test te ontwikkelen die de ph2- en ph3-resistentiegenen opspoorst. Zo weten we zeker dat we zaden verspreiden die de resistentiegenen bevatten.

Wat ons het meest verheugt is echter het plezier en het enthousiasme waarmee deelnemers aan de slag gaan. Toegegeven, er kruipt best wel wat werk in om alles op te volgen, maar tegelijk wordt je verrast door de keuzestress van het veredelen.

Wil je in 2025 deelnemen aan het vierde selectiejaar? Je hebt in openlucht minstens 20 m², zonder regenbescherming, voor minstens 50 planten beschikbaar en je wil regelmatig verslag uitbrengen.



Schrijf dan zeker in via deze link:

Misschien lig jij aan de basis van een toekomstig ras. En misschien leer je enkele streekgenoten kennen die ook met hetzelfde project bezig zijn. En wie heeft dan de meest smaakvolle tomaat?

Angelo Dewitte

Verklarende lijst - Vaktermen



Wat is *Phytophthora infestans*?

Elke tomatenkweker kent wellicht wel deze lastige ziekte, zeker in een natte zomer. Het betreft hier een schimmelziekte met als Nederlandse naam 'valse meeldauw'. Waarom valse meeldauw? In tegenstelling tot echte meeldauw waar een wit schimmelpluis boven op de bladeren groeit, speelt de tomatenziekte vals.

De schimmel ontwikkelt zich eerst aan de onderkant van de bladeren met een onopvallend grijs pluis. Je wordt dus eigenlijk in snelheid gepakt doordat je de ziekte te laat bemerkt. Daarna worden de bladeren bruin en gaan ze rotten, later volgen de vruchten. Deze vertonen snel donkerbruine, bobbelige plekken en gaan rotten. Verlucht steeds de serre want de ziekte gaat het snelst bij warm en vochtig weer. Informeer naar tolerante rassen die nu op de markt komen.

Wat is een hoender?

Wie behoort tot de hoenders? Het betreft een groep gevogelte, dus pluimvee. Het zijn op de grond scharrelende en broedende vogels. Ze zijn wat plomp met stevige poten en niet in staat om ver en hoog te vliegen. Het zijn gedomesticeerde vogels die in gevangenschap worden gekweekt voor de eieren, het vlees of voor de sier. Er zijn aldus de kip, kalkoen, patrijs, kwartel, fazant, pauw, parelhoen, tamme eend, e.a.

Wat zijn jutezakken?

Naast katoen, wol en zijde produceert India ook jute. De productie van jute is gelijkaardig aan de productie van vlasvezel. De botanische naam voor de juteplant is *Corchorus*. Die wordt gekweekt in Zuid-Oost Azië onder warme en vochtige omstandigheden. Na katoen is het een van de goedkoopste natuurlijke vezels. De lange bastvezels laten zich verwerken tot sterke draden, bijvoorbeeld voor de productie van jutezakken. De vezels zelf bestaan uit cellulose en lignine.

Wat zijn tweeslachtige kiwi's?

Dit wordt moeilijk. De meeste bloemen dragen twee geslachten: de mannelijke meeldraden en de vrouwelijke stamper met vruchtbeginsels(s). Deze kunnen elkaar bestuiven of worden door andere planten bestoven. Daarnaast zijn er andere plantensoorten met bloemen die alleen mannelijk of alleen vrouwelijk zijn. Dit kan op dezelfde plant zijn, bijvoorbeeld bij de hazelaar en de notelaar. Dit zijn dus eenslachtige bloemen op een eenhuizige plant, gezien ze op dezelfde plant (één huis) staan, net zoals hierboven bij de tweeslachtige bloemen. Maar er bestaan ook tweehuizige planten, waarbij de eenslachtige bloemen op aparte planten staan. Aparte planten en aparte bloemen, we noemen dit eenslachtige bloemen op tweehuizige planten. Voorbeelden: Ginkgo of Japanse notelaar, *Gymnocladus* of doodsbenederenboom, e.a.

Zakboek voor de vijvertuin

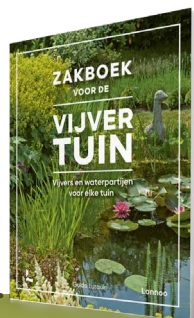
Water in de tuin maakt de tuin af. Een tuin zonder mist iets voor ons mensen – wij worden instinctief naar water getrokken – maar ook voor de natuur. Zeker in onze streken die historisch gezien rijk waren aan moerasland is de aanwezigheid van water belangrijk voor veel inheemse levensvormen. Veel waterdiertjes, bijvoorbeeld salamanders, raken niet ver en dus zouden er eigenlijk in alle tuinen vijvertjes aanwezig moeten zijn voor deze bedreigde diersoorten. *Zakboek voor de Vijvertuin* bevat veel praktische info. Bijvoorbeeld hoe je stap na stap een vijvertje aanlegt, hoe je het pompdebiet berekent dat nodig is om een beekloopje mooi te doen vloeien of een filter efficiënt te doen werken. Dat kan met eenvoudige formuletjes.

Veel aandacht gaat naar de beplanting en vooral de juiste keuzes. De aanraders onder de zuurstofplanten, de efficiëntste zuiverende moerasplanten, de toppers onder de bloeiende moerasplanten, de best bloeiende waterlelies,... ze staan mooi beschreven in het boek. Ook wie niet veel plaats heeft en / of een beperkt budget kan zeker aan de slag met dit zakboek. Minivijvertjes komen ruimschoots aan bod, met tips voor beplanting, bevolking en helder water.

Een tuinvijvert(je), je zal er het jaar rond volop van kunnen genieten. Kikkers zonnen er in een zoetgeurende waterleliebloem. Libellen suizen door de lucht. Waterjuffers laten zich bewonderen en vormen hartjes. Bijen en vogeltjes komen er drinken...

Doorgewinterde specialist ter zake Guido Lurquin geeft je waardevolle tips uit zijn jarenlange ervaring hoe je je vijver helder houdt zónder technische snufjes, welke dieren je in je vijver kunt aantrekken en andere essentiële aspecten van vijverbeheer.

Auteur: Guido Lurquin
 Uitgever: Lannoo
 Aantal bladzijden: 176
 Formaat cm: 17 x 21 cm
 ISBN: 978 9401 4263 74
 Uitvoering: Paperback
 Adviesprijs: € 22,99



Wedstrijdvraag waarbij er 5 van deze boeken voor de vijvertuin te winnen zijn:

Wanneer je één skimmer in de vijver plaatst, waar plaats je die dan om zoveel mogelijk drijvend vuil te vangen (welke windrichting)?

Zie hiervoor in het artikel over vijvers in het oktobernummer 2024.

Stuur je antwoord vóór 10 december 2024 naar maandblad@tuinhier.be met vermelding van 'Wedstrijdvraag vijverboek'. Vermeld duidelijk je naam, adres en lidnummer bij je antwoord.



BOEKBESPREKINGEN

Het Groot Kruidenhandboek

Auteur: Mieke Wesdorp-Willebrands
 Uitgever: Terra - Lannoo
 Aantal bladzijden: 344
 Formaat cm: 20,3 x 26,4 cm
 ISBN: 978 9401 4464 64
 Uitvoering: Hardcover
 Adviesprijs: € 39,99



Het *Groot Kruidenhandboek* is hét naslagwerk over kruiden. Maar liefst 120 soorten worden – per seizoen – beschreven in al hun facetten. In de inleidende hoofdstukken wordt ingegaan op de geschiedenis van kruiden. Ook geeft de auteur adviezen over het aanleggen van een eigen kruidentuin én over het oogsten, drogen en bewaren van kruiden. Het bereiden van kruidenthee, elixers, tincturen en siropen wordt in een apart hoofdstuk behandeld. Aan de hand van schitterende foto's en illustraties van haar man Bob Wesdorp worden de werkzame bestanddelen van de kruiden toegelicht, gevolgd door ruim dertig recepten voor verzorgende cosmetica. Ook bevat dit boek beschrijvingen van de kruiden per seizoen en per soort, met uiteraard uitgebreide aandacht voor de biologische kenmerken. Deze 'kruidenwandelingen per seizoen' eindigen telkens met bijzondere en heerlijke culinaire recepten, in totaal meer dan zeventig.

Maak je Eigen Plantenparadijs

Auteur: Iris van Vliet
 Uitgever: Lannoo
 Aantal bladzijden: 96
 Formaat cm: 16 x 21,7
 ISBN: 978 9000 3888 68
 Uitvoering: Hardcover
 Adviesprijs: € 20



Hét kamerplantenboek voor kinderen van 6 tot 12 jaar

Met kamerplanten kun je het hele jaar door bezig zijn en iedereen kan het. *Maak je Eigen Plantenparadijs* zit vol handige verzorgingstips, heldere stappenplannen en projecten waar je blij van wordt.

Plantenblogger Iris van Vliet (online bekend als Mama Botanica) helpt je op weg aan de hand van leuke projecten die je thuis kunt doen. Ze legt je stap voor stap uit hoe je een avocadopit laat wortelen, hoe je planten in flessen laat groeien, hoe je kamerplanten kunt stekken en verpotten en nog veel meer. Dus haal de natuur in huis: blader door dit boek en ga aan de slag!

Maak je Eigen Plantenparadijs - kamerplantenboek voor kinderen - is het allerleukste kinderboek over kamerplanten stekken en verzorgen voor kinderen vanaf 6 jaar. Met dit boek vol groene inspiratie haal je de natuur in huis!

Handboek Permacultuur

Auteur: Julie Bernier
 Uitgever: KNNV
 Aantal bladzijden: 256
 Formaat cm: 19 x 22 cm
 ISBN: 978 9050 1195 66
 Uitvoering: Paperback
 Adviesprijs: € 32,95



Tuinieren in harmonie met de natuur. Dit praktische, eenvoudige en toegankelijke handboek nodigt je uit om je te verdiepen in de bodem. Met permacultuur boots je een natuurlijk ecosysteem na, waarin verschillende planten elkaar versterken.

Zo maak je, in samenwerking met de natuur, een veerkrachtige en bijna zelfvoorzienende tuin, die niet veel water en onderhoud nodig heeft. Permacultuur bevordert bovendien de biodiversiteit en de bodemgezondheid.

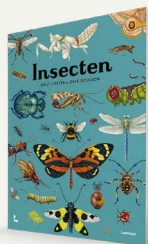
In dit boek ontdek je hoe je je tuin effectief benut door planten te combineren, te zaaien, te enten, bomen te planten en je eigen plantenzaden te kweken. Beginner of ervaren (moes)tuinier, met alle praktische voorbeelden kun je direct zelf aan de slag!



BOEKBESPREKINGEN

Insecten

Auteur: Emily Carter en Dave Goulson
 Uitgever: Lannoo
 Aantal bladzijden: 96
 Formaat cm: 28 x 37,7
 ISBN: 978 9401 4174 26
 Uitvoering: Hardcover
 Adviesprijs: € 27,99



Insecten zijn verbazingwekkende dieren én onmisbaar voor het leven op aarde. In dit boek krijg je antwoorden op boeiende vragen zoals:

- Hoe zijn insecten geëvolueerd tot wat ze nu zijn?
- Hoe werken ze samen?
- Hoe verdedigen ze zichzelf?

Ontmoet de prachtige bosbeekjuffer, de kleurrijke harlekijnboktor en de blinde kompastermiet. Ontdek waarom kleine wezens zo'n enorme impact hebben op de wereld om ons heen, en waarom we ze moeten beschermen.

Kinderboek vanaf 9 jaar.

De Natuur van onze Steden

Auteur: Nadina Galle
 Uitgever: Lannoo
 Aantal bladzijden: 272
 Formaat cm: 15,5 x 24
 ISBN: 978 9020 9066 84
 Uitvoering: Paperback
 Adviesprijs: € 27,99



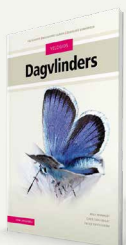
In de nabijheid van natuur zijn mensen gelukkiger, slapen ze beter en leven ze langer. Groen in de stad is bovendien een cruciale buffer tegen overstromingen, extreme hitte en bosbranden. Kortom: de natuur is ons krachtigste wapen voor een betere en gezondere wereld. Helaas raken we in onze steeds dichter verstedelijkte gebieden het contact met de natuur steeds meer kwijt. Niet alleen is er minder groen om ons heen, we brengen ook maar liefst 90 procent van onze tijd binnenshuis door.

Topwetenschapper Nadina Galle toont ons in dit hoopvolle boek hoe natuur en stad hand in hand kunnen gaan. Ze spreekt met pioniers wereldwijd die aan de hand van AI, slimme sensoren of data-analyse het tijd weten te keren en de natuur in stedelijke gebieden weer doen opleven. Hun inspirerende verhalen laten zien hoe we onze natuur - en daarmee onszelf! - kunnen helpen in deze kritieke tijden.

'Dit boek overtuigt ons dat de polarisering tussen natuur en technologie onterecht is. Juist door beide samen te brengen, komen we tot innovatieve oplossingen voor grootse problemen zoals de klimaatverandering, luchtvervuiling en natuurbehoud.'

Veldgids Dagvlinders

Auteur: Irma Wynhoff
 Uitgever: KNNV
 Aantal bladzijden: 328
 Formaat cm: 15,2 x 22,2
 ISBN: 978 9050 1187 29
 Uitvoering: Hardcover
 Adviesprijs: € 39,95



De beste vlindergids voor Noordwest-Europa is weer beschikbaar! Nu compleet geactualiseerd met nieuwe soorten, foto's en kaarten. Na het verschijnen van de vorige versie van de *Veldgids Dagvlinders* in 2014 is er veel gebeurd bij de dagvlinders in Noordwest-Europa. Zo heeft de oostelijke vos dit gebied bereikt. Het scheefbloemwitje kwam uit het zuiden en is inmiddels een vaste bewoner van volkstuintjes en parken geworden.

Met deze nieuwe vlindergids kan iedere liefhebber alle 150 soorten dagvlinders van Noordwest-Europa snel en betrouwbaar herkennen. Gedetailleerde foto's van de boven- en onderzijde van de vlinders maken herkenning gemakkelijk. Met compacte informatie over de kenmerken, vliegtijd, zeldzaamheid en verspreiding.



WEDSTRIJDVRAAG

Vul correct aan!

Entmateriaal verzamelen doen we als de bomen helemaal in rust zijn. Dit is het gepaste moment om:

- ditjarige takken te snijden
- eenjarige takken te snijden
- tweejarige takken te snijden.

Hoe deelnemen?

Stuur je antwoord door naar maandblad@tuinhier.be met vermelding 'wedstrijdvraag december'. Noteer duidelijk je naam, adres en lidnummer bij je antwoord om in aanmerking te komen voor een prijs!

De oplossing moet ons bereikt hebben tegen uiterlijk 10 december 2024. Uit de correcte inzendingen worden zes winnaars van een tuinboek aangeduid.

Oplossing vorige maand

In november vroegen we hoe pissebedden kunnen leven in een vochtige omgeving?

Dit was antwoord 1: omdat ze ademen via kieuwen.

Proficiat aan de winnaars.

Zij krijgen elk een prachtig tuinboek toegestuurd.

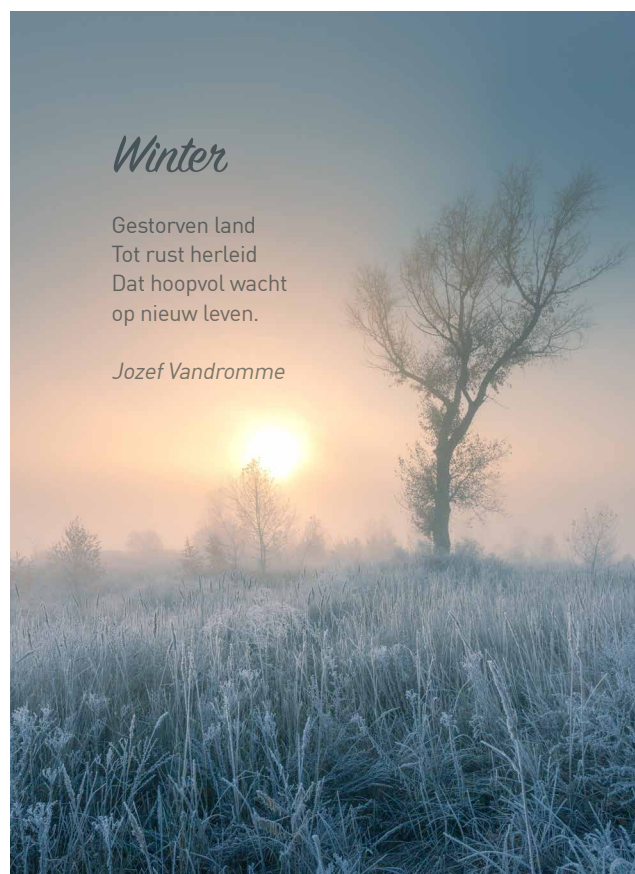
De 3 winnaars van de vorige wedstrijd waren:

- Jean-Pierre Van Hoof, Nagelsberg 16, 2490 Balen
- Marie-Ann De Bie, Zuidveldstraat 3, 8730 Beernem
- Sylveer Floin, Heirweg 7, 9180 Moerbeke-Waas

Winter

Gestorven land
 Tot rust herleid
 Dat hoopvol wacht
 op nieuw leven.

Jozef Vandromme



Haal de Magie van Kerst in huis

Stap binnen in een wereld vol kerstballen, glitters en twinkelende lichtslingers, een plek waar de magie van Kerst tot leven komt. Van hippe kerstballen tot prachtige kerstbomen, je ontdekt bij ons de allernieuwste trends. Kom je snel genieten van alles wat Kerst zo bijzonder maakt?



Bezoek onze
**sfeervolle
KERSTSHOW**



Kom heerlijk genieten in onze doorlopend geopende cafetaria.

TUINCENTRUM INTERFLOWER • EEKSTRAAT 70 • 9160 LOKEREN • T +32 934 806 03
Kijk voor onze openingsuren op www.tuincentruminterflower.be

Geschenkbon

**tuin
hier**
wat je
zelf tuint
is top

SCHENKER

Naam + Voornaam:

Adres:

Telefoon:

E-mailadres:

KEUZE 1

- De begunstigde abonneren op het Tuinhier Magazine maar niet aansluiten bij een lokale afdeling
- De begunstigde abonneren op het Tuinhier Magazine en ook aansluiten bij volgende lokale afdeling:

Het eerste Tuinhier Magazine wordt steeds naar de begunstigde zelf gestuurd.

GELIEVE

- Dit aanvraagformulier sturen naar TUINHIER, Ieperseweg 87, 8800 Rumbeke-Beitem of info@tuinhier.be
 - 29 euro te storten op het rekeningnummer BE67 7765 9138 8687 met referentie geschenkbbon + naam begunstigde.
- Zodra het ingevulde formulier en de betaling binnen zijn, sturen wij de cadeaubon op.

Hartelijk dank en warme Tuinhiergroeten!

BEGUNSTIGDE

Naam + Voornaam:

Adres:

Telefoon:

E-mailadres:

KEUZE 2

- De geschenkbbon rechtstreeks opsturen naar de begunstigde, met volgende speciale vermelding erbij:
.....
- De geschenkbbon opsturen naar mij als schenker, die dit zelf zal overhandigen aan de begunstigde